

داستانهایی از

بزرگت ائمه ^{علیهم السلام} به این دنیا

سید عبدالحمید حسینی

داستانهایی

از

بازگشت ائمه علیهم السلام به این دنیا

سید عبدالله حسینی

حسینی، عبدالله، ۱۳۴۲ -
داستانهایی از بازگشت ائمه علیهم السلام به این دنیا / تألیف عبدالله
حسینی. - قم: مهدی یار، ۱۳۷۹.
۱۶۰ ص.

ISBN 964 - 5697 - 53 - 0 ریال ۵۸۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه به صورت زیر نویس.

۱ - رجعت - - احادیث. ۲ - رجعت - - داستان. الف. عنوان.

۲۹۷/۴۴

BP ۲۲۲/۴/۵۵۲

۲۱۹۶-۷۹م

کتابخانه ملی ایران

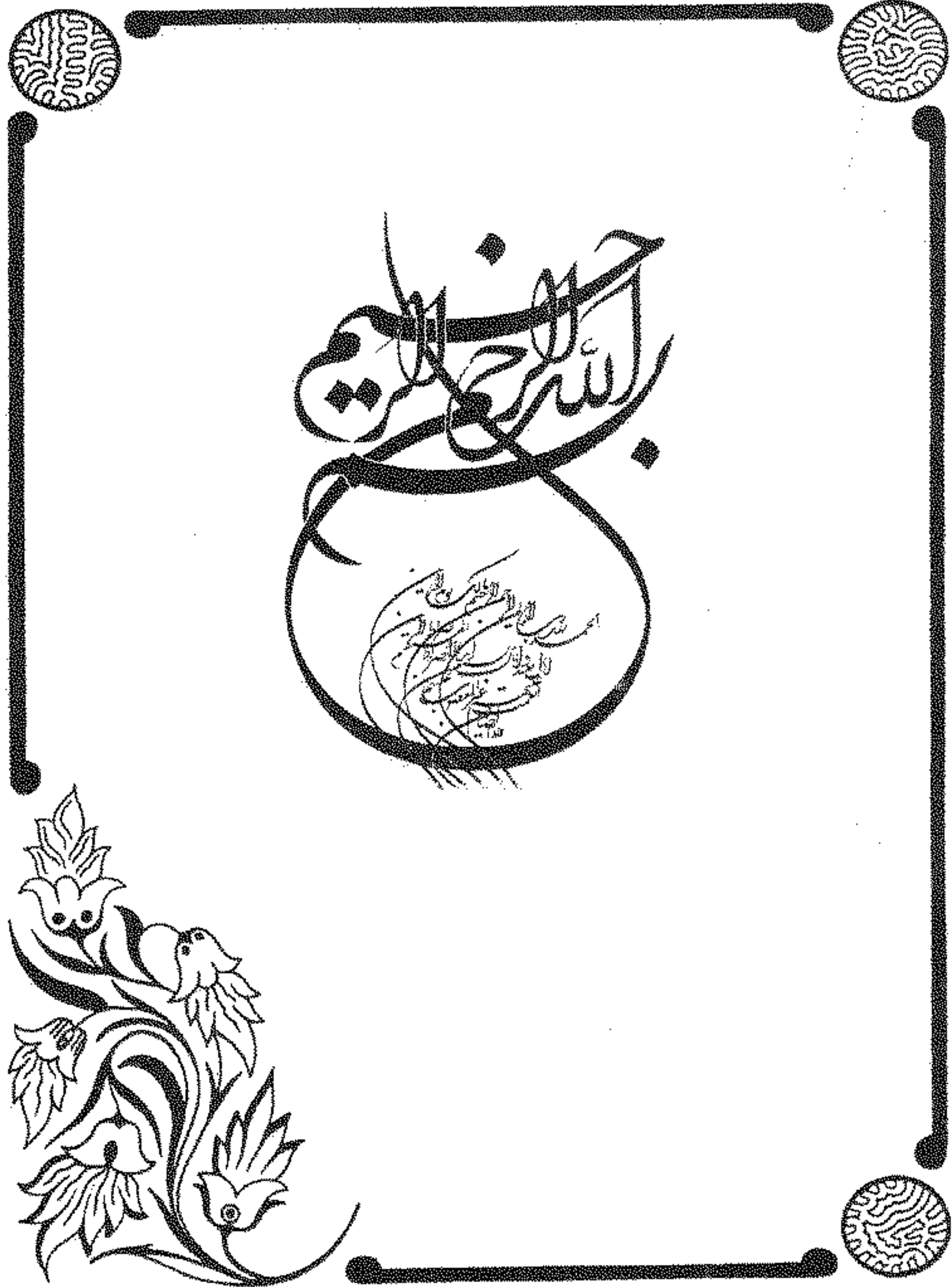
نام کتاب: ..... داستانهایی از بازگشت ائمه علیهم السلام به این دنیا
مؤلف: ..... سید عبدالله حسینی
ناشر: ..... انتشارات مهدی یار
تاریخ چاپ: ..... زمستان ۱۳۷۹
قطع: ..... رقعی
نوبت چاپ: ..... اول
چاپ: ..... محمد
لیتوگرافی: ..... کوثر
تیراژ: ۱۰/۰۰۰
تعداد صفحات: ۱۶۰

قیمت: ۵۸۰ تومان

مرکز پخش:

قم: انتشارات مهدی یار تلفن: ۷۷۴۴۸۵۲، همراه: ۹۱۱۲۵۱۱۳۹۲

شابک: ۹۶۴-۵۶۹۷-۵۳-۰ ISBN 964 - 5697 - 53 - 0

تقدیم به دل‌بند زهراى مرضیه علیها السلام

خردسالترین و مظلومترین شهید اسلام،
شهیدی که بین در و دیوار کشته شد.
یگانه شهیدی که ائمه علیهم السلام در بازگشت به این
دنیا، اولین انتقامشان، خونخواهی از
قاتلین این فرزند شهید علی و فاطمه علیهم السلام
خواهد بود.

تقدیم به: اولین شهید خاندان امیرمؤمنان،

محسن بن علی علیه السلام

فهرست مطالب

- پیشگفتار ۱۱
- نظر علمای شیعه در اثبات رجعت ۱۲
- امام حسین علیه السلام برای هر ضربتی یک ضربت می زند ۱۶
- هر کس به هفت چیز اقرار کند مؤمن است ۱۷
- حادثه بعد از ظهور حضرت مهدی علیه السلام ۱۸
- حضرت مهدی علیه السلام قرض شیعیان را ادا فرماید ۱۹
- اول کسی که به دنیا بر می گردد امام حسین علیه السلام است ۲۰
- خبر دادن امام حسین علیه السلام از بازگشت خویش به دنیا ۲۱
- حساب خلأئق در رجعت با امام حسین علیه السلام است ۲۵
- یاران امام حسین علیه السلام هنگام بازگشت آن حضرت به دنیا ۲۶
- امام حسین علیه السلام چهل هزار سال حکومت می کند ۲۷
- امام حسین علیه السلام حضرت مهدی علیه السلام را غسل می دهد ۲۸
- مؤمنان و دشمنانشان زنده می شوند تا انتقام بگیرند ۳۰

- ۳۱ ..... برگشتن حضرت عیسی علیه السلام در عهد امام زمان علیه السلام
- ۳۳ ..... کسانی که در دنیا هلاک شدند به دنیا بر نمی گردند
- ۳۵ ..... بنی امیه را از دم شمشیر بگذرانیم
- ۳۶ ..... همه در اوج قدرت و نعمت زندگی می کنند
- ۳۷ ..... یزید چند بار به دنیا بر می گردد
- ۳۹ ..... آخرین برگشت علی علیه السلام به دنیا و کشته شدن شیطان
- ۴۲ ..... پیامبران، علی علیه السلام را یاری خواهند کرد
- ۴۴ ..... جنگ صفین در رجعت
- ۴۵ ..... امام زمان علیه السلام بعد از رحلتش به دنیا بر می گردند
- ۴۶ ..... زندگی سخت برای دشمنان اهل بیت علیهم السلام در رجعت
- ۴۸ ..... ظاهر شدن علی علیه السلام در کنار خورشید
- ۵۰ ..... علی علیه السلام: برای من بازگشتی پس از بازگشت است
- ۵۲ ..... منظور از دابة الارض در قرآن علی علیه السلام است
- ۵۴ ..... علی علیه السلام در زیباترین صورت ظاهر می شود
- ۵۵ ..... عصای موسی علیه السلام در دست علی علیه السلام
- ۵۵ ..... امیرمؤمنان علی علیه السلام اولین و آخرین امام
- ۵۶ ..... همه مردم حضرت علی علیه السلام را می بینند
- ۵۷ ..... علی علیه السلام خود را معرفی می کند
- ۵۹ ..... زنده شدن گروهی هنگام ظهور حضرت مهدی علیه السلام
- ۶۱ ..... دنیا پس از چموشی به ما روی می آورد

- ۶۴ ..... بازگشت رسول خدا ﷺ به دنیا
- ۶۵ ..... رسول خدا ﷺ و علی ﷺ همدیگر را ملاقات می‌کنند
- ۶۶ ..... روز فتح چه روزی است؟
- ۶۷ ..... منکران و ملحدان برای کیفر شدن باز می‌گردند
- ۶۸ ..... این آیه با امام حسین ﷺ ارتباط دارد
- ۷۰ ..... همه شگفتیها در میان ماههای (جمادی) و (رجب) است
- ۷۲ ..... در رجعت راه توبه بسته می‌شود
- ۷۴ ..... رسول خدا ﷺ پنجاه هزار سال حکومت می‌کند
- ۷۵ ..... از هر امتی گروهی برانگیخته می‌شوند؟
- ۷۶ ..... قاتل محسن فاطمه ﷺ محاکمه می‌شود
- ۷۷ ..... شلاق خوردن زنی که حضرت زهرا ﷺ را اذیت می‌کرد
- ۷۸ ..... آیا برگشتن به دنیا اختیاری است؟
- ۸۰ ..... چه کنیم که ما نیز زنده شویم

کسانی که در روایات به صراحت از آنان نام برده

شده است که به دنیا برمی‌گردند

- ۸۳ ..... تمام پیامبران به دنیا برمی‌گردند
- ۸۴ ..... اسماعیل پسر حزقیل به دنیا برمی‌گردد
- ۸۶ ..... چرا حضرت خضر زنده است؟
- ۸۹ ..... همه امامان علیهم‌السلام به دنیا برمی‌گردند

- ۹۱ ..... دو گروه از اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله به دنیا برمی گردند
- ۹۲ ..... بازگشت جناب سلمان
- ۹۴ ..... بازگشت جناب مقداد
- ۹۵ ..... بازگشت جابر عبدالله انصاری
- ۹۵ ..... بازگشت ابودجانہ انصاری
- ۹۶ ..... بازگشت مالک اشتر یار با وفای امیر مؤمنان علیه السلام
- ۹۶ ..... بازگشت مفضل بن عمر
- ۹۷ ..... بازگشت حمران بن اعین
- ۹۷ ..... بازگشت مؤمن آل فرعون
- ۹۸ ..... بازگشت یوشع بن نون
- ۱۰۰ ..... اصحاب کهف جزء یاران حضرت مهدی علیه السلام

نمونه‌هایی از بازگشت به دنیا که در

زمانهای گذشته واقع شده است

- ۱۰۳ ..... علی علیه السلام به دستور رسول خدا صلی الله علیه و آله مرده‌ای را زنده کرد
- ۱۰۵ ..... زنده شدن هفتاد نفر از قوم حضرت موسی علیه السلام
- ۱۰۷ ..... مقتول زنده شد تا شهادت دهد قاتل کیست
- ۱۰۸ ..... دو نکته قابل توجه
- ۱۱۰ ..... قومی که حضرت حزقیل دعا کرد زنده شدند

۱۱۴	.....	قصه حضرت عزیر، نمونه دیگر از بازگشت به دنیا
۱۱۷	.....	قصه حضرت ابراهیم و چهار مرغ، نمونه‌ای دیگر
۱۲۰	.....	حضرت عیسی <small>علیه السلام</small> و زنده کردن مردگان
۱۲۱	.....	زنده شدن «سالم بن روح» بوسیله حضرت عیسی <small>علیه السلام</small>
۱۲۲	.....	زنده شد و بیست سال زندگی کرد
۱۲۴	.....	قصه اصحاب کهف، نمونه‌ای دیگر
۱۲۸	.....	زنده شدن اولاد حضرت ایوب <small>علیه السلام</small>
۱۳۲	.....	نکته قابل توجه
۱۳۵	.....	بازگشت و رجعت به دنیا در ادعیه و زیارت
۱۴۹	.....	فهرست آیات مربوط به رجعت
۱۵۷	.....	فهرست منشورات مهدی یار
۱۶۰	.....	منابع و مأخذ

شبها ستاره می شمرم ز انتظار صبح
 بر یاد مهر روی تو ای شهریار صبح
 با ماه و اختران شب هجران نشسته ایم
 تا کاروان بشارتی آرد ز یار صبح
 روزی سر آید این شب هجران تو شاد باش
 در پرده فلک بدر آید نگار صبح
 بر عاشقی که مژده برند از شب وصال
 مرغ خیال او پرواز شاخسار صبح
 پروانه و من و دل و شمع و شب فراق
 سوزیم ز اشتیاق تو در انتظار صبح
 مرغان گلستان همه با سوز و ساز عشق
 نالند خوش بیاد تو ای گلزار صبح
 ترسم شب فراق کشد تا بروز حشر
 چون دست عشق داده سپهر اختیار صبح
 با چشم اشکبار و دل آتشین چو شمع
 بشتاب (الهی) ز پی یار و دیار صبح^(۱)

پیشگفتار:

«رجعت» در لغت به معنای «بازگشتن به سوی دنیا» است.^(۱)
و در اصطلاح عبارت است از:
«بازگشت بعضی از مؤمنان و بعضی از کافران به این دنیا، بعد
از ظهور امام زمان علیه السلام». ^(۲)

از جمله اجماعیات و ضروریات مذهب شیعه، حقیقت
رجعت است، یعنی پیش از قیامت، در زمان حضرت مهدی
(عج) و بعد از آن حضرت، جمعی از مؤمنان خالص و جمعی
از کافران خالص^(۳). و به عبارت دیگر جمعی از نیکان بسیار
نیک و جمعی از بدان بسیار بد، به دنیا برمی گردند.
خوبان و نیکان و مؤمنان خالص به دنیا برمی گردند برای
اینکه با دیدن دولت ائمه علیهم السلام دیده هایشان روشن گردد
و مقداری از جزای خوبی هایشان در دنیا به آنها برسد.
و بدان و کافران محض، به دنیا برمی گردند برای اینکه به
عقوبت و عذاب دنیوی برسند. و دولتی که نمی خواستند به

۱ - فرهنگ عمید: ۱/۵۲۲.

۲ - مجمع البحرین: ۴/۳۳۳.

۳ - نورالقلین: ج ۴، ص ۱۰۰.

اهل بیت علیهم السلام برسد را مشاهده کنند، و همچنین برای اینکه شیعیان از ایشان انتقام بگیرند.

و سایر مردم در قبرها می مانند تا روز قیامت محشور شوند. چنانچه در احادیث بسیار وارد شده که رجوع نمی کند در رجعت مگر کسیکه ایمان خالص داشته و یا کافر محض باشد، اما سایر مردم به حال خود باقی می مانند، تا روز قیامت. (۱)

نظر علمای شیعه در اثبات رجعت:

مرحوم علامه مجلسی رحمه الله می فرماید:

... اکثر علمای امامیه دعوی اجماع بر حقیقت

رجعت کرده اند مانند:

محمد بن بابویه در رساله اعتقادات - شیخ مفید

وسید مرتضی و شیخ طبرسی و سید بن طاووس

و غیر ایشان از اکابر علمای امامیه ... .

و نیز می فرماید:

«اگر احادیث رجعت متواتر نباشد در هیچ موردی

نمی توان ادعای تواتر نمود». (۲)

۱ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۳۹، ح ۱.

۲ - بحار: ج ۵۳، ص ۱۲۳.

و همچنین می‌فرماید:

چگونه ممکن است شخص با ایمانی که حقانیت اهل بیت علیهم‌السلام را باور کرده در مورد رجعت تردید کند، در صورتی که نزدیک به ۲۰۰ حدیث صریح از امامان اهل بیت علیهم‌السلام به طور متواتر به دست ما رسیده و بیش از چهل تن از بزرگان شیعه از قبیل شیخ طوسی، شیخ مفید، سید مرتضی علم الهدی، شیخ صدوق و کلینی و امثال آنها در آثار پراچ خود گرد آورده‌اند. سپس می‌فرماید: من تصوّر می‌کنم که هر کس در مورد رجعت تردید کند، او در مورد امامان اهل بیت شک دارد، چون آن را نمی‌تواند در میان شیعیان ابراز کند، برای تخریب آئین مقدّس و برای گول زدن افراد ضعیف‌الایمان چنین اظهار می‌کند که اهل بیت را قبول دارد و رجعت را قبول ندارد. (۱)

مرحوم شیخ حرّ عاملی رحمته‌الله صاحب کتاب شریف

«وسائل الشیعه» می‌فرماید:

«احادیث رجعت متواتر است و هرگز قابل تأویل

نیست. (۲)

۱ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۱۲۲ و ۱۲۳.

۲ - الايقاظ: ص ۱۲۰.

و نیز می فرماید: ثبوت رجعت از ضروریات
مذهب شیعه است.^(۱)

شیخ مجتبی قزوینی می فرماید:

«احادیث باب رجعت انصافاً از حدّ تواتر بیشتر
است، اگر کسی تواتر اجمالی آن را هم نپذیرد از
مقام علم و عقل دور است.»^(۲)

امین الاسلام طبرسی می فرماید:

«همه شیعیان امامیه در مورد رجعت اجماع
کرده اند و اخبار آن را تأیید می کنند و لذا هرگز جای
تأویل نیست.»^(۳)

شیخ مفید نیز عقیده به رجعت را مورد اتفاق همه
شیعیان دانسته است.^(۴)

۱- الايقاظ: ص ۶۰.

۲- بیان الفرقان: ج ۵، ص ۲۷۵.

۳- مجمع البیان: ج ۷، ص ۲۳۵.

۴- اندیشه های کلامی شیخ مفید: ص ۳۵۵.

شیخ ابن بابویه در کتاب من لا یحضره الفقیه روایت کرده است از حضرت امام صادق علیه السلام که فرمود:

«لیس منا من لم یؤمن بکرتنا و لم یتحل متعتنا»

**از ما نیست کسی که ایمان به بازگشت
ما نداشته باشد، و متعه را حلال نداند**

من لا یحضره الفقیه: ج ۳، ص ۴۵۸

﴿ امام حسین علیه السلام برای هر ضربتی یک ضربت می زند ﴾

امام صادق علیه السلام فرمود:

اول کسی که در رجعت به دنیا باز می گردد امام حسین علیه السلام و اصحاب باوفای ایشانند، آنگاه یزید و یارانش نیز بر می گردند. امام حسین علیه السلام همه آنها را می کشد، دقیقاً برای هر ضربتی یک ضربت می زند. (۱)

﴿ هر کس به هفت چیز اقرار کند مؤمن است ﴾

حضرت صادق علیه السلام فرمود:

هر که اقرار کند به هفت چیز مؤمن است (و از جمله آنها ایمان به رجعت را ذکر کرده است).
هر که اقرار کند به یگانگی خدا،
و اقرار کند به رجعت،

و به متعه زنان، و به حج تمتع، و ایمان بیاورد به معراج،
و به سؤال قبر، و حوض کوثر، و شفاعت، و خلق بهشت
و دوزخ، و صراط و میزان، و بعث و نشور و جزا و حساب، پس
او مؤمن است به حق و راستی و او از شیعیان ما اهل بیت
است. (۱)

﴿ حادثة بعد از ظهور حضرت مهدی علیه السلام ﴾

علی بن مهزیار یکی از نیک بختانی است که سعادت تشرّف به پیشگاه حضرت بقیة الله - روحی فداه - را پیدا کرده و داستانش مشهور است.

در این تشرّف قسمتی از علایم ظهور و برنامه های جهانی آن حضرت را از زبان مبارکش شنیده است.

هنگامی که حضرت بقیة الله از ورود خود به مدینه و بیرون آوردن جسد نحس آن دو نفر و به دار آویختن آنها سخن گفت علی بن مهزیار پرسید:

پس چه حوادثی روی می دهد ای سرور من؟

فرمود: «رجعت، رجعت، رجعت»^(۱).

۱ - تفسیر البرهان: ج ۲، ص ۴۰۷.

﴿ حضرت مهدی علیه السلام قرض شیعیان را ادا فرماید ﴾

امام صادق علیه السلام فرمود:

حضرت مهدی علیه السلام به سوی کوفه برگردد و حق - سبحانه و تعالی - از آسمان طلا بباراند برای ایشان به شکل ملخ، چنانچه بر حضرت ایوب بارید و حضرت قسمت نماید به اصحابش گنج‌های زمین را از طلا و نقره و جواهر.

مفضل پرسید: اگر یکی از شیعیان شما بمیرد و قرضی از برادران مؤمن در ذمه او باشد چگونه خواهد بود؟

امام صادق علیه السلام فرمود:

حضرت مهدی علیه السلام ندا فرماید در تمام عالم که، هر که قرضی بر یکی از شیعیان ما داشته بیاید و بگوید، پس همه را ادا فرماید، حتی یک دانه سیر و یک دانه خردل (۱)، (۲)

۱ - گیاهی است شبیه به ترب، اما کوچکتر. (فرهنگ عمید)

۲ - حق الیقین (علامه مجلسی): ص ۳۶۸.

﴿ اول کسی که به دنیا بر می‌گردد امام حسین علیه السلام است ﴾

قال الصادق علیه السلام:

«أول من يرجع الى الدنيا، الحسين بن علي علیه السلام فيملك

حتى يسقط حاجباه على عينيه من الكبر...».

امام صادق علیه السلام فرمود:

«اول کسی که در رجعت به دنیا بر می‌گردد حضرت امام

حسین علیه السلام خواهد بود و آن مقدار حکومت و رهبری خواهد

کرد که از پیری موهای ابروهای او بر روی دیده‌اش آویخته

شود.» (۱)

﴿ خبر دادن امام حسین علیه السلام از بازگشت خویش به دنیا ﴾

جابر از امام باقر علیه السلام روایت می‌کند: حضرت امام حسین علیه السلام در صحرای کربلا پیش از شهادت فرمودند:

«جدم رسول خدا صلی الله علیه و آله به من فرمود:

ای فرزندا! تو را به سوی عراق خواهند برد، در زمینی که پیغمبران و اوصیای ایشان در آنجا یکدیگر را ملاقات کرده‌اند یا خواهند کرد، و آن زمین را «عمورا» می‌گویند، در آنجا شهید خواهی شد و با تو جماعتی از اصحاب تو نیز به شهادت خواهند رسید، که درد و رنج بریدن آهن به ایشان نخواهد رسید، چنانچه آتش را حق تعالی بر حضرت ابراهیم علیه السلام سرد و سلام گردانید، همچنین آتش جنگ بر تو و اصحاب تو سرد و سلام خواهد شد.» (۱)

امام حسین علیه السلام خطاب به اصحاب خود فرمود:
 «بشارت باد شما را، شاد باشید که ما به نزد پیغمبر خود
 می رویم، پس می مانیم در آن عالم آنقدر که خدا بخواهد.
 پس اول کسی که زمین شکافته می شود و از زمین بیرون
 می آید من خواهم بود و همراه بیرون آمدن من، بیرون خواهد
 آمد امیرالمؤمنین علیه السلام و قیام خواهد کرد قائم ما علیه السلام پس نازل
 می شود بر من گروهی از آسمان از طرف حق تعالی (که هرگز بر
 روی زمین فرود نیامده باشند) با جبرئیل و میکائیل و اسرافیل و
 لشکرها از ملائکه.

و فرود می آید محمد و علی علیهما السلام و من و برادرم و جمیع
 آنها که خدا بر ایشان منت گذاشته از انبیاء و اوصیاء، سوار شده
 بر اسبان خدائی ابلق^(۱) از نور، که هیچ مخلوقی پیش از آنها، بر
 آنها سوار نشده است.

پس حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله علم خود را به دست می گیرد
 و حرکت می دهد و شمشیر خود را به دست قائم ما می دهد،
 پس بعد از آن، آنچه خدا خواهد می نمایم.
 پس از آن حق تعالی بیرون می آورد از مسجد کوفه چشمه ای
 از روغن و چشمه ای از آب و چشمه ای از شیر.

۱ - هر چیز دو رنگ، خصوصاً سیاه و سفید را گویند.

پس آنگاه حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام شمشیر حضرت رسول صلی الله علیه و آله را به من می دهد و مرا به جانب مشرق و مغرب بفرستد، پس هر که دشمن خدا باشد خونش را بریزم و هر بتی را بیابم بسوزانم تا اینکه به زمین هند برسم و جمیع بلاد هند را فتح کنم. و حضرت دانیال و یوشع زنده شوند و بیایند به سوی حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام و گویند:

«راست گفتند خدا و رسول او در وعده ها که دادند».

پس هفتاد نفر با ایشان بفرستد به سوی بصره که هر که در مقام مقاتله در آید او را بکشند، و لشکری به سوی بلاد روم بفرستد که آنها را فتح کنند.

پس هر حیوان حرام گوشت که باشد بکشم تا آنکه به غیر حلال و پاک و پاکیزه در روی زمین نباشد ... یهود و نصاری و سایر ملل را مخیر گردانم میان اسلام و شمشیر، پس هر که مسلمان شود منت گذارم بر او و هر که اسلام را نخواهد خونش را بریزم.

و هیچ مردی از شیعیان ما نماند مگر آنکه خدا ملکی به سوی او بفرستد که خاک را از روی او پاک کند و زنان و منزل او را در بهشت به او نشان دهد.

و هر کور و زمین گیر و مبتلائی که باشد خدا به برکت ما

اهل بیت آن بلاها را از او دفع نماید.

و حق تعالی برکت را از آسمان به زمین فرو فرستد به مرتبه‌ای که شاخه‌های درختان میوه‌دار از زیادی میوه بشکند و میوه تابستان در زمستان و میوه زمستان در تابستان به عمل آید و این است معنی قول حق تعالی که فرمود:

«وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا...»

«و اگر اهل شهرها و آبادیها، ایمان می‌آوردند و تقوا پیشه می‌کردند، برکات آسمان و زمین را بر آنها می‌گشودیم؛ ولی (آنها حق را) تکذیب کردند؛ ما هم آنان را به کیفر اعمالشان مجازات کردیم.»^(۱)

سپس فرمود:

خداوند به شیعیان ما کرامتی ببخشد که مخفی نماند بر ایشان هیچ چیز در زمین و آنچه در زمین است، حتی آنکه اگر کسی بخواهد از احوال خانواده خود اطلاع حاصل کند خدا به او الهام می‌کند به آنچه که آنها انجام می‌دهند.^(۲)

۱ - سورة اعراف: آیه ۹۶.

۲ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۶۲.

﴿ حساب خلائق در رجعت با امام حسین علیه السلام است ﴾

قال الصادق علیه السلام :

«انّ الذی یلی حساب الناس قبل یوم القیامة الحسین بن علی علیه السلام فأما القیامة فائما هو بعث إلى الجنة و بعث إلى النار»

از امام صادق علیه السلام روایت شده:

حساب خلائق با حضرت امام حسین علیه السلام خواهد بود در رجعت پیش از قیامت و اما قیامت، پس در قیامت مردم مبعوث می شوند تا به بهشت یا به جهنم بروند.^(۱)

✽ یاران امام حسین علیه السلام هنگام بازگشت آن حضرت به دنیا ✽

از امام صادق علیه السلام روایت شده که:

گروهی از فرشتگان از خدای تبارک و تعالی اجازه گرفتند که برای یاری امام حسین علیه السلام نازل شوند، چون به سرزمین کربلا رسیدند امام حسین علیه السلام به شهادت رسیده بود.

به آنها خطاب شد ملازم قبر او باشید تا وقتی که خروج کند، در آن روز از یاران او خواهید بود، این فرشتگان همواره در کنار قبر آن حضرت هستند و برای آن حضرت گریه می‌کنند تا روزی که خارج شود و آنها از یاران و یاوران او باشند. (۱)

در برخی منابع تعداد همراهان امام حسین علیه السلام ۹۵ هزار نفر آمده است. (۲)

۱ - کامل الزیارات: ص ۸۸.

۲ - تفسیر فرات: ص ۲۰۳.

امام حسین علیه السلام چهل هزار سال حکومت می‌کند؛

امام صادق علیه السلام فرمود:

«نخستین کسی که در رجعت بر می‌گردد حسین بن علی علیه السلام

است، چهل هزار سال در روی زمین می‌ماند، تا از کثرت سن،

ابروانش بر روی چشمهایش بریزد»^(۱).

❖ امام حسین علیه السلام حضرت مهدی علیه السلام را غسل می‌دهد ❖

«ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ
وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيراً»^(۱)

«سپس شما را بر آنها چیره می‌کنیم؛ و شما را
بوسیله داراییها و فرزندان کمکی خواهیم کرد،
و نفرات شما را بیشتر (از دشمن) قرار می‌دهیم».

در تفسیر آیه شریفه ۶ از سوره اسراء چنین روایت شده:

... امام حسین علیه السلام با هفتاد نفر از یارانش، که خودهای^(۲) دو

روی طلا بر سر دارند، و به مردم اعلام می‌کنند که این حسین
[علیه السلام] است که خارج شده است، تا مؤمنان در مورد او دچار
شک و تردید نشوند و خیال نکنند که شیطان یا دجال است.
و این هنگامی است که حضرت مهدی علیه السلام در میان مردم است.

۱ - سوره اسراء: آیه ۶.

۲ - کلاه آهنی، کلاه فلزی که در جنگ بر سر می‌گذارند. (فرهنگ عمید).

هنگامی که همه مؤمنان امام حسین علیه السلام را شناختند و همگی یقین کردند که او حضرت حسین علیه السلام است، اجل حضرت مهدی علیه السلام فرا می رسد و دیده از جهان فرو می بندد. (۱)

آنگاه امام حسین علیه السلام او را غسل و کفن و جنوط می کند و به خاک می سپارد. که هرگز امام را جز امام غسل نمی دهد. (۲)

۱- حضرت مهدی علیه السلام همانند دیگر ائمه علیهم السلام پس از رحلتشان قبل از قیامت به دنیا باز

می گردند. (پس از این روایتی را در این مورد متذکر خواهیم شد).

۲- بحار الانوار: ج ۵۱، ص ۵۶ / کافی: ج ۸، ص ۲۰۶.

﴿ مؤمنان و دشمنانشان زنده می‌شوند تا انتقام بگیرند ﴾

از حضرت امام موسی کاظم علیه السلام روایت شده است که:
 «در رجعت ارواح مؤمنان با ارواح دشمنان ایشان به سوی بدن‌هایشان برگردند، تا حق خود را از ایشان بستانند.
 هر کس را که عذاب و شکنجه کرده باشد از او انتقام بگیرند.
 و اگر مؤمنان را به خشم آورده باشند او را به خشم می‌آورند. و اگر مؤمنی را کشته باشند، در عوض او را بکشند.
 پس مؤمنان سی ماه بعد از کشتن دشمنان خود زندگانی می‌کنند و بعد از آن، همه در یک شب بمیرند، مؤمنان به بهشت و دشمنان به بدترین عذابهای جهنم برگردند.»^(۱)

۱ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۴۴، ح ۱۶ / حق الیقین: ص ۴۴۱.

﴿ برگشتن حضرت عیسیٰ علیه السلام در عهد امام زمان علیه السلام ﴾

علی بن ابراهیم در تفسیرش روایت کرده که:
شهر بن خوشب گفت، حجاج به من گفت:
در قرآن کریم آیه‌ای هست که تفسیرش مرا عاجز کرده
است و نمی‌فهمم و آن آیه این است:

«وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ...».

یعنی: «و هیچ یک از اهل کتاب نیست مگر اینکه پیش از
مرگش به او [= حضرت مسیح] ایمان می‌آورد...»^(۱).

حجاج گفت:

به خدا سوگند که من امر می‌کنم که گردن یهود و نصرانی را
بزنند [تا بلکه ایمان بیاورند] و نظر می‌کنم که لب او حرکت
نمی‌کند تا بمیرد.

شهر بن خوشب می‌گوید: به او گفتم:

ای امیر این مراد [و منظور آیه] نیست که شما فهمیده‌اید.
حجاج گفت:

پس [منظور آیه چیست و] چه معنی دارد.
من گفتم:

[منظور آیه این است که] حضرت عیسی علیه السلام پیش از قیامت از آسمان به زمین خواهد آمد، پس نمی‌ماند هیچ یهودی و غیر یهودی مگر آنکه ایمان به حضرت عیسی علیه السلام می‌آورند پیش از مردن عیسی علیه السلام و [آن حضرت] در پشت سر حضرت مهدی علیه السلام نماز خواهد خواند.

حجاج گفت: وای بر تو این [مطلب و قضیه] را از کجا آوردی و از چه کسی شنیده‌ای؟

گفتم: از حضرت امام محمد باقر علیه السلام شنیده‌ام.

حجاج گفت: به خدا قسم که از چشمه صافی برداشته‌ای. (۱)

﴿ کسانی که در دنیا هلاک شدند به دنیا بر نمی‌گردند ﴾

«وَ حَرَامٌ عَلَىٰ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ» (۱).

«و حرام است بر شهرها و آبادیهایی که (بر اثر گناه) نابودشان کردیم (که به دنیا باز گردند؛) آنها هرگز باز نخواهند گشت»

آنچه که از روایات استفاده می‌شود عده‌ای از خوبان و عده‌ای از بدان در رجعت بر نمی‌گردند و آنها عبارتند از: کسانی که در دنیا به عذاب الهی هلاک شده‌اند.

از امام صادق علیه السلام و امام باقر علیه السلام روایت شده است که: «هر محلی که اهالی آن به عذاب الهی گرفتار و هلاک شده باشند در زمان رجعت باز نخواهند گشت.

و این آیه (و حرام علی قریة...) از بزرگترین دلائل بر اثبات رجعت می‌باشد، به جهت آنکه در اسلام کسی نیست که منکر

رجعت در قیامت و عالم آخرت باشد خواه آنکه به عذاب الهی هلاک شده و یا به مرگ عادی مرده باشد.

پس سخن خداوند «لا یرجعون = باز نخواهند گشت» مربوط به رجعت در عالم دنیا است، چون در قیامت همگان رجعت می‌کنند و محشور می‌شوند تا اهل معصیت در آتش دوزخ گرفتار آیند. (۱)

﴿ بنی‌امیه را از دم شمشیر بگذرانیم ﴾

خداوند در قرآن کریم می‌فرماید:

«رُبَّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ».

«کافران (هنگامی که آثار شوم خود را ببینند) چه

بسا آرزو می‌کنند که ای کاش مسلمان بودند»^(۱).

امام باقر علیه السلام در تفسیر این آیه به نقل از وجود مقدس

امیر مؤمنان علیه السلام می‌فرماید:

«هنگامی که من و شیعیانم خارج شدیم [و به دنیا برگشتیم]،

عثمان و پیروانش نیز خارج شوند و بنی‌امیه را از دم شمشیر

بگذرانیم، کافران آرزو می‌کنند که ای کاش مسلمان بودند»^(۲).

۱- سوره حجر: آیه ۲.

۲- بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۶۴.

﴿ همه در اوج قدرت و نعمت زندگی می‌کنند ﴾

امیر مؤمنان علیه السلام فرمود:

سوگند به خداوندی که دانه را شکافت و انسان را آفرید، در آن زمان [رجعت] همگی در اوج قدرت و نعمت زندگی می‌کنند.

و از دنیا نمی‌روند جز اینکه یک هزار پسر برای آنها متولد شود، که همگی به دور از هرگونه بدعت و انحراف زندگی می‌کنند.

به کتاب خدا عمل می‌کنند و از سنت رسول الله پیروی می‌کنند و همه خطرات و نگرانیها از آنها دور می‌شود. (۱)

﴿ یزید چند بار به دنیا بر می‌گردد ﴾

از بعضی روایات استفاده می‌شود که: یزید و یزیدیان چندین بار به این دنیا بر می‌گردند و در هر دفعه به کیفر اعمال خود می‌رسند.

اینک به سه دسته روایاتی که در این زمینه آمده است اشاره می‌کنیم:

۱ - امام صادق علیه السلام فرمود:

«... گروهی از مؤمنان با صلابت پیش از قیام قائم علیه السلام برانگیخته می‌شوند و انتقام خون حسین علیه السلام و یارانش را می‌گیرند.^(۱)»

۲ - روایت شده:

هنگامی که قائم ما قیام کند انتقام خون امام حسین علیه السلام را می‌گیرد.^(۲)

۱ - کامل الزیارات: ص ۶۳ / تفسیر نور الثقلین: ج ۳، ص ۱۳۸.

۲ - مستدرک: ج ۳، ص ۴۱۴ / اثبات الهداة: ج ۷، ص ۱۰۲ و ۱۰۵.

۳- و نیز روایت شده:

در پایان عمر حضرت ولی عصر (عج) امام حسین علیه السلام با هفتاد نفر از اصحابش رجعت می‌کند و از یزید و یزیدیان قصاص می‌کند. (۱)

﴿ آخرین برگشت علی علیه السلام به دنیا و کشته شدن شیطان ﴾

«قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ . قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ . إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ»^(۱)

گفت: «پروردگارا! مرا تا روزی که انسانها برانگیخته می شوند مهلت ده». فرمود: «تو از مهلت داده شدگانی. ولی تا روز و زمان معین»^(۲).

امام صادق علیه السلام فرمود:

«ابلیس از خدا خواست که او را تا روز قیامت مهلت دهد،

ولی خداوند آن را رد کرد و فرمود:

۱ - سوره ص: آیه ۷۹ الی ۸۱.

۲ - نظر مرحوم علامه طباطبائی در تفسیر این آیه:

«... روز معین، روزیست که خدای تبارک و تعالی اجتماع بشری را اصلاح خواهد فرمود،

ریشه فساد را قطع خواهد کرد، دیگر کسی جز خدا را نخواهد پرستید. آن روز پایان مهلت

تفسیر المیزان: ج ۱۲، ص ۱۶۸.

ابلیس است».

(تا روز وقت معلوم تو از مهلت داده شده‌ها هستی^(۱))، چون روز وقت معلوم فرا رسد، ابلیس با تمام پیروانش که از زمان خلقت آدم تا آنروز از او پیروی کرده‌اند، ظاهر می‌شود...»
و حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام برگردد و این آخرین برگشت آن حضرت است.

راوی گفت: مگر [علی علیه السلام] رجعت‌های بسیار خواهد کرد؟
حضرت فرمودند: بلی.

و هر امامی که در قرنی بوده باشد نیکوکاران و بدکاران زمان او بر می‌گردند تا حق تعالی مؤمنان را بر کافران غالب گرداند و مؤمنان از ایشان انتقام بگیرند.

پس چون آن روز [یعنی آخرین رجعت علی علیه السلام] برسد، حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام برگردد با اصحابش، و شیطان نیز بیاید با اصحابش، و ملاقات ایشان در کنار فرات واقع شود نزدیک به کوفه، پس کشت و کشتاری بینشان واقع می‌شود که هرگز چنین قتلی واقع نشده باشد.

امام صادق علیه السلام فرمود: گویا می‌بینم اصحاب حضرت امیر را که صد قدم از پشت سر بر می‌گردند و پای بعضی در میان آب فرات داخل شود. پس ابری از آسمان فرود آید که پر شده

باشد از ملائکه، و رسول خدا صلی الله علیه و آله در حالی که اسلحه‌ای از نور در دست داشته باشد، در پیش آن ابر می‌آید، چون نظر شیطان بر آن حضرت بیافتد عقب‌نشینی کند، و اصحابش به او گویند: اکنون که پیروز شدی به کجا می‌روی؟

شیطان می‌گوید: من می‌بینم آنچه شما نمی‌بینید، من می‌ترسم از پروردگار عالمیان.

پس حضرت رسول صلی الله علیه و آله به او می‌رسد و حربه^(۱) در میان دو کتفش بزند که او و اصحابش همه هلاک شوند. بعد از آن، همه مردم خدا را به یگانگی پرستند و هیچ چیز را با خدا شریک نگردانند.

حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام چهل و چهار هزار سال حکومت خواهد کرد^(۲)... پس در آنوقت دو باغ سرسبز که حقتعالی در سوره الرحمن فرموده در دو طرف مسجد کوفه به هم رسد.^(۳)

۱ - سلاح، آلت جنگ از قبیل شمشیر و خنجر و سر نیزه.

۲ - مرحوم مجلسی در کتاب حق‌الیقین: ص ۳۴۱ می‌فرماید: چهل و چهار هزار فرزند از

صلب علی علیه السلام متولد شود و همه پسر، هر سال یک فرزند.

۳ - بحار: ج ۵۳، ص ۴۲، ح ۱۲ / حق‌الیقین مرحوم مجلسی علیه السلام ص ۳۴۱.

﴿ پیامبران، علی علیه السلام را یاری خواهند کرد ﴾

و ابن بابویه به سند معتبر از حسن بن جهم روایت کرده است که:

مأمون از حضرت امام رضا علیه السلام پرسید که چه می‌گوئی در رجعت؟

امام رضا علیه السلام فرمود:

حق است و در میان امتهای گذشته بوده است و قرآن مجید به آن ناطق است و رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده که: می‌باشد در این امت آنچه در امم سابقه بوده، مانند دو تئای نعل که با هم موافقند و مانند پرهای تیر که با یکدیگر مساویند. (۱)

و حضرت رضا علیه السلام فرمود: چون مهدی از فرزندان من بیرون آید عیسی علیه السلام از آسمان به زمین فرود می‌آید و در عقب او نماز کند.

۱- بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۵۹ و ۱۰۸ و ۱۲۷ و ۱۲۹.

و عیاشی از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: خلفای جور بر خود نام گذاشته‌اند و خود را امیرالمؤمنین می‌گویند که این نام مخصوص علی بن ابی طالب است و هنوز معنی این نام و تأویل او بر مردم ظاهر نشده است. راوی گفت: تأویل آن کی خواهد بود.

فرمود: آن وقتی خواهد بود که حق تعالی جمع کند در پیش روی علی علیه السلام پیغمبران و مؤمنان را تا یاری کنند او را چنانچه حق تعالی فرموده است: «وَ إِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ، ...»^(۱).

پس در آن روز رسول خدا صلی الله علیه و آله عَلَم را به علی بن ابی طالب می‌دهد، پس او امیر تمام خلایق خواهد بود و خلایق همه در زیر عَلَم آن حضرت خواهند بود و او امیر و پادشاه همه خواهد بود.^(۲)

این است تأویل امیرالمؤمنین و معنی آن.

۱- سوره آل عمران: آیه ۸۱.

۲- بحار الأنوار: ج ۵۳، ص ۷۰.

﴿ جنگ صفین در رجعت ﴾

حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمود:

علی علیه السلام را در زمین رجعتی خواهد بود با فرزندش حسین علیه السلام با علم خود، خواهد آمد تا انتقام بگیرد از بنی امیه و معاویه و آل معاویه و هر که با آن حضرت جنگ کرده باشد. پس خدا یاوران او را از اهل کوفه زنده کند و هفتاد هزار کس از سایر مردم، پس با ایشان ملاقات می کند در صفین مثل مرتبه اول تا همه را بکشد و کسی از ایشان نماند که خبر بیرون برد، پس خدا ایشان را ببرد به سوی بدترین عذابها با فرعون. (۱)

﴿ امام زمان علیه السلام بعد از رحلتش به دنیا بر می گردند ﴾

از مجموع روایات (رجعت) معلوم می شود که همه امامان معصوم علیهم السلام به دنیا بر می گردند.

و همچنین تصریح شده که حضرت ولی عصر (عج) نیز بعد از حلتش رجعت خواهد نمود.

و در روایات آمده است که قیام قیامت چهل روز پس از حلت حضرت ولی عصر (عج) می باشد، و این مطلب مربوط به رحلت آن حضرت در رجعت است. (۱) و گرنه طبق صدها حدیث بعد از رحلت اولی حضرت بقیة الله روحی فداه، اهلبیت بصمت و طهارت هزاران سال فرمانروائی خواهند داشت. (۲)

۱ - «... قال بعض علمائنا فی کتاب کتبه فی الرجعة ان للقائم علیه السلام ایضاً رجعة بعد موته...»

بحارالانوار: ج ۲۵، ص ۱۰۸.

۲ - حق الیقین (علامه مجلسی): ص ۳۵۴.

﴿ زندگی سخت برای دشمنان اهل بیت علیهم السلام در رجعت ﴾

«وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا»

«هر کس از یاد من اعراض بکند برای او زندگی سخت و تنگی است»^(۱)

از امام صادق علیه السلام تفسیر این آیه را پرسیدند؟
حضرت فرمود:

«به خدا سوگند این آیه در حق دشمنان ماست».

راوی پرسید: جانم به فدایت، گاهی می بینیم که آنها در طول زندگی با آسایش و وسعت زندگی می کنند و هرگز روی تنگی نمی بینند تا مرگشان فرا رسد. فرمود:

«به خدا سوگند که مربوط به رجعت است»^(۲).

و نیز روایت شده که:

۱ - طه: آیه ۱۲۴.

۲ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۵۱.

خوراک دشمنان اهل بیت در رجعت، عذره^(۱) انسان خواهد بود چنانچه حق تعالی فرموده است: «... ان له معیشة ضنکاً»^(۲).

آنانکه حق را دیدند و از آن اعراض کردند و از شاهراه حق و حقیقت منحرف شدند در موقع رجعت، روز بسیار سختی دارند و در روز رستاخیز روزگار سخت تری در انتظار آنهاست.

---

۱ - غلط .

۲ - سوره طه: آیه ۱۲۴ .

﴿ ظاهر شدن علی علیه السلام در کنار خورشید ﴾

«إِنْ نَشَأْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ.»

«اگر ما اراده کنیم، از آسمان بر آنان آیه‌ای نازل می‌کنیم که گردنهایشان در برابر آن خاضع گردد.» (۱)

ابوبصیر می‌گوید از محضر امام باقر علیه السلام معنای این آیه را پرسیدم، فرمود:

«منظور از نشانه علی بن ابی طالب علیه السلام است که یک ساعت در کنار خورشید ظاهر می‌شود و خورشید بالای سر مردم می‌ایستد، تا همگان او را ببینند و دقیقاً با حسب و نسبش بشناسند. در آن هنگام گردن بنی‌امیه در برابر علی علیه السلام خاضع می‌شود.»

سپس فرمود:

«در آنروز بنی امیه آنقدر خوار می شوند که اگر یکی از آنها در زیر درختی پنهان شود، آن درخت بانگ می زند که اینجا یک نفر اموی است، او را بکشید.»

در حدیث دیگر امام باقر علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود: آری خداوند این نشانه را برای آنها آشکار می کند.

ابوبصیر پرسید: برای چه کسانی؟

فرمود: برای بنی امیه.

ابوبصیر پرسید: منظور از نشانه [در آیه] چیست؟

فرمود: «ایستادن خورشید از ظهر تا عصر در وسط آسمان، و ظاهر شدن صورت و سینه مردی در قرص خورشید که حسب و نسب او برای همه مردم روشن است، و آن در عهد سفیانی واقع می شود، که هلاکت سپاه سفیانی در آن موقع فرا می رسد.»^(۱)

﴿ برای من بازگشتی پس از بازگشت است ﴾

امیر مؤمنان علیه السلام در ضمن حدیث مفصّلی می فرماید:
 «خدای تبارک و تعالی از من و رسول اکرم صلی الله علیه و آله پیمان گرفته که همدیگر را یاری کنیم، من حضرت محمد صلی الله علیه و آله را یاری کردم و در برابرش شمشیر زدم و دشمنش را کشتم و پیمانی را که بر عهده ام بود انجام دادم. ولی تا کنون هیچ پیامبری مرا یاری نکرده است، زیرا آنها پیش از من از دنیا رفته اند، ولی به زودی وقت آن فرا می رسد که آنها نیز مرا یاری کنند».

«همه روی زمین از مشرق تا مغرب از آن من خواهد بود. خداوند همه پیامبران مرسل را از آدم تا خاتم صلی الله علیه و آله زنده می کند و همه آنان در برابر من شمشیر می زنند و گردنکشان را از جنّ و انس، از زنده و مرده گردن می زنند».

«چقدر جای شگفت است؟! ... و چگونه تعجب نکنم از مردگانی که خداوند آنها را بر می انگیزد و همگی در حالیکه

صدا می‌زنند: لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ، يَا دَاعِيَ اللَّهِ! در کوچه‌های کوفه
پراکنده شده شمشیرها را حمایل کرده، کافران، طاغیان و
طاغوتیان را از اولین و آخرین گردن می‌زنند، تا خداوند
و عده‌اش را تحقق بخشد.

«برای من رجعتی پس از رجعت، بازگشتی پس از بازگشت
است. من رجعت‌های مکرر دارم، من حمله‌ها و انتقام‌های فراوان
دارم، من حکومت‌های بسیار دارم، من در آه‌نیم، من بنده خدا
و برادر پیامبر خدایم.»

«... من ظاهر شونده در قرص خورشیدم، من دایه الارضم،
من قسیم النارم، من خازن بهشت و صاحب اعرافم.»
«... من صاحب عصا و میسم هستم.»^(۱)

﴿ منظور از دابة الارض در قرآن علی علیه السلام است ﴾

«وَ إِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ
تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ».

«و هنگامی که فرمان عذاب آنها رسد، جنبنده‌ای را
از زمین برای آنها خارج می‌کنیم که با آنان تکلم
می‌کند (و می‌گوید) که مردم به آیات ما ایمان
نمی‌آورند».^(۱)

از نظر روایات اهل بیت عصمت و طهارت هیچ تردیدی
نیست که منظور از دَابَّةُ الْأَرْضِ رجعت وجود مقدس شاه ولایت
حضرت علی بن ابی طالب علیه السلام می‌باشد.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: مردی به عمّار یاسر گفت:
ای ابویقظان! (کنیه عمّار) آیه‌ای در قرآن مرا مضطرب

کرده، افکار پوسیده‌ای بر دلم هجوم آورده.

عمّار فرمود: آن کدام آیه است؟

گفت: آیه «وَ إِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ...» نمی‌دانم که منظور از

«دَابَّةُ الْأَرْضِ» در این آیه چیست؟

عمّار یاسر فرمود: من به خدای تبارک و تعالی سوگند

می‌خورم که نشینم و نخورم، جز اینکه او را به تو نشان دهم.

عمّار با آن مرد راه افتادند و به خدمت مولای متقیان

امیر مؤمنان شرفیاب شدند. حضرت علی علیه السلام خرما و گره میل

می‌فرمودند.

علی علیه السلام خطاب به عمّار فرمودند: ای ابویقظان! بیا نزدیک.

عمّار جلو رفت و مشغول خوردن شد.

آن مرد دچار شگفت شد. چون برخاستند به او گفت: ای

ابویقظان! چگونه است، تو که قسم خورده بودی نشینم و

نخوری تا او را به من نشان دهی؟! عمّار فرمود: اگر اندیشه‌ات

را به کار انداخته بودی متوجه می‌شدی که من او را به تو نشان

دادم [یعنی دابة الارض همانا امیر مؤمنان علی علیه السلام است که به

تو نشان دادم].^(۱)

﴿ علی علیه السلام در زیباترین صورت ظاهر می شود ﴾

امام صادق علیه السلام می فرماید: روزی رسول اکرم صلی الله علیه و آله وارد مسجد شدند و مشاهده کردند که امیرمؤمنان علیه السلام شنهای مسجد را زیر سرش بالش کرده و خوابیده است. با پای مبارکشان او را حرکت دادند و فرمودند: «ای دایة الارض! برخیز».

یکی از اصحاب گفت: ای رسول گرامی! آیا ما همدیگر را با این نام بخوانیم؟

فرمود: نه، به خدا سوگند که این نام به او [علی علیه السلام] اختصاص دارد. او همان «دایة الارض» است که خدای تبارک و تعالی در کتابش فرموده:

«چون سخن بر آنها فرود آید جنبنده‌ای را از زمین بیرون می آوریم و برای مردم سخن می گوید که مردم به آیات ما باور نمی کردند».

سپس خطاب به علی علیه السلام فرمود:

«ای علی! چون آخرالزمان فرا رسد خداوند تو را در زیباترین صورتی ظاهر می سازد و در دست تو میسمی (آهنی) هست که دشمنانت را با آن علامت می گذاری»^(۱)

عصای موسی علیه السلام در دست علی علیه السلام

رسول اکرم صلی الله علیه و آله در وصف «دابة الارض» فرمود: «تیزپائی به او نمی رسد، فرار کننده ای از او فوت نمی شود. مؤمن را نشان مؤمن، و کافر را نشان کافر می زند. عصای حضرت موسی و اینگشتر حضرت سلیمان با اوست»^(۲)

امیر مؤمنان علی علیه السلام اولین و آخرین امام

امام صادق علیه السلام از رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل می کند که: در شب معراج گفته شد: «ای محمد! علی اول است، زیرا او نخستین امامی است که پیمان مرا پذیرفته است. علی آخر است، زیرا آخرین امامی است که روحش را قبض می کنم. او همان

۱ - بحارالانوار: ج ۳۹، ص ۲۴۳ و بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۳۹ و ۵۲.

۲ - بحارالانوار: ج ۶، ص ۳۰۰.

دایة است که با مردم سخن می گوید»^(۱).
 رسول اکرم صلی الله علیه و آله در ضمن حدیث مفصّلی می فرماید که
 دایة الارض سه بار ظاهر می شود و...^(۲)

همه مردم حضرت علی علیه السلام را می بینند

امیر مؤمنان در ضمن خطبة مفصّلی که در مورد دجال ایراد فرموده است، بعد از شرح کشته شدن دجال می فرماید:
 «پس از آن «طامة کبری» است» اصحاب پرسیدند: «طامة کبری» چیست؟ فرمود:

«خروج دایة الارض است که در نزدیکی (صفا) ظاهر می شود. انگشتر حضرت سلیمان و عصای حضرت موسی در دست اوست... هنگامی که سرش را بلند می کند همه کسانی که در میان مشرق و مغرب هستند به قدرت الهی او را می بینند. و آن پس از طلوع خورشید از مغرب است که در آن هنگام در توبه بسته می شود»^(۳).

و در حدیث دیگر فرمود: «من دایة الارض هستم، من

۱ - بحارالانوار: ج ۴۰، ص ۳۸ و بصائرالدرجات: ص ۱۵۰.

۲ - نورالقلین: ج ۴، ص ۹۹، مجمع البیان: ج ۷، ص ۲۳۴ و بحارالانوار: ج ۶، ص ۳۰۰.

۳ - بحارالانوار: ج ۵۲، ص ۱۹۴ / کمال الدین: ج ۲، ص ۵۲۷.

صاحب عصایم، من جدا کننده حق و باطل در قضایم، من کشتی نجاتم»^(۱).

علی علیه السلام خود را معرفی می کند

ابوالطفیل می گوید:

مطالبی را در مورد رجعت از سلمان و مقداد و ابی بن کعب شنیده بودم، در کوفه به خدمت حضرت علی علیه السلام نقل کردم، امیر مؤمنان همه آنها را تصدیق فرمود. آنگاه یقین من به رجعت در سطح یقینم به قیامت شد. یکی از مطالبی که از محضر آن حضرت پرسیدم در مورد دابة الارض بود، فرمود از این پرسش در گذر. عرض کردم مرا آگاه ساز. فرمود:

«دابة الارض، جنبنده ایست که غذا می خورد، در بازار راه می رود، ازدواج می کند».

پرسیدم: او کیست؟

فرمود: او کسی است که استقرار و آرامش زمین به وسیله اوست.

گفتم: او چه کسی است؟

فرمود: او صاحب زمین است.

گفتم: کیست؟

فرمود: او صدیق امت است، فاروق امت است، ذوالقرنین امت است.

گفتم: او چه کسی است؟

فرمود: او کسی است که علم الکتاب نزد اوست. او کسی است که به آنچه از طرف خدا آمده تصدیق نموده، روزی که جز من و محمد صلی الله علیه و آله به آن کافر بودند. که به خدا سوگند منم.

گفتم: نامش را بفرمائید.

فرمود: گفتم. (۱)

با توجه به روایات یاد شده هیچ شکی باقی نمی ماند در اینکه منظور از دابة الارض در قرآن امیرمؤمنان علی علیه السلام است که در آخرالزمان به دنیا بر می گردد.
علی علیه السلام سه مرتبه به دنیا بر می گردند که در دفعه سوم در توبه بر روی مردم بسته می شود.

۱ - کتاب اسرار آل محمد صلی الله علیه و آله (سلیم بن قیس): ص ۶۸ / ایفاظ: ص ۳۶۶.

﴿ زنده شدن گروهی هنگام ظهور حضرت مهدی علیه السلام ﴾

در روایات بسیاری از اهل بیت عصمت و طهارت وارد شده که: گروهی از دشمنان اهل بیت علیهم السلام که در دشمنی حدّ و مرزی نشناخته‌اند به هنگام ظهور حضرت مهدی علیه السلام زنده می‌شوند، و گروهی از دوستان اهل بیت که در راه دوستی اهل بیت مشکلات فراوانی را تحمّل کرده‌اند زنده می‌شوند، تا این گروه از آن گروه انتقام بگیرند و دل‌هایشان خنک شود آنگاه هر گروهی به سزای اعمال خود می‌رسد. (۱)

مرحوم طبرسی در تفسیر پر ارج «مجمع البیان» می‌فرماید: «روایات بسیار فراوانی از امامان اهل بیت علیهم السلام رسیده است که خدای تبارک و تعالی به هنگام ظهور حضرت مهدی علیه السلام گروهی از دوستان و شیعیان آن حضرت را که پیش از قیام آن

حضرت از دنیا رفته‌اند باز می‌گردانند تا به ثواب یاری آن حضرت برسند و با دیدن آن روزگار میمون مسرور شوند. و گروهی از دشمنان او را نیز باز می‌گردانند تا به دست شیعیان از آنها انتقام گرفته شود و با دیدن شکوه و عظمت آن حضرت خوار و زبون شوند.^(۱)

﴿ دنیا پس از چموشی به ما روی می آورد ﴾

«و تُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ...»

«و ما اراده کرده ایم بر آنانکه در روی زمین به ضعف کشیده شده اند منت نهاده، آنانرا پیشوایان و وارثان زمین قرار دهیم»^(۱)

«خداوند متعال پیامبرش را آگاه ساخت که چه مصیبت‌هایی از قتل و غیره به امام حسین و اهل بیت او خواهد رسید، و در مقابل، امامت در نسل او خواهد بود.

خدایش به او خبر داد که امام حسین علیه السلام کشته می شود ولی بعداً به این دنیا باز می گردد و بر اریکه سلطنت می نشیند و دشمنانش را نابود می کند و بر سراسر جهان فرومانروائی می کند ...

این است معنی قول خداوند «و تُرید ان نمن علی الذین...» (۱)

مفضل می گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود:
«روزی رسول اکرم صلی الله علیه و آله به علی و حسن و حسین علیهم السلام نگاه
کرد و گریه نمود و آنگاه فرمود:

شما کسانی هستید که بعد از من به ضعف کشیده می شوید.
مفضل می گوید: گفتم: ای فرزند رسول خدا! معنای این
جمله چیست؟

فرمود: معنای آن اینست که شما بعد از من پیشوا و وارث
هستید که خدای تبارک و تعالی می فرماید: «و تُریدُ انْ
نَمُنَّ...» (۲)، (۳)

ابوالصلاح کنانی می گوید:

در خدمت امام باقر علیه السلام بودم، به سوی فرزند بزرگوارش امام
صادق علیه السلام نگاه کرد و فرمود: او را می بینی؟ او از کسانی است
که خدای تبارک و تعالی در حقش فرموده است: «و تُریدُ انْ
نَمُنَّ...» (۴)

امیرمؤمنان در یکی از کلمات قصار خود می فرماید:

۱ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۱۰۲ / تفسیر قمی: ج ۲، ص ۲۹۶.

۲ - سوره قصص: آیه ۵.

۳ - معانی الاخبار: ص ۷۹.

۴ - ارشاد: ج ۲، ص ۱۸۰ / تفسیر برهان: ج ۳، ص ۲۱۸ / مجمع البیان: ج ۷، ص ۲۳۹.

«التعطفنّ الدنيا علينا بعد شماسها عطف الضروس على ولدها».
یعنی: «دنیا پس از چموشی به ما روی می آورد آنچنانکه
شتر بدخو به بچه اش روی می آورد». سپس این آیه را تلاوت
فرمود: «وَأُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ...» (۱).

﴿ بازگشت رسول خدا صلی الله علیه و آله به دنیا ﴾

«إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ...».

«آن کس که قرآن را بر تو فرض کرد، تو را به

جایگاهت [= زادگاهت] باز می گرداند...» (۱).

امام صادق علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود:

«پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به سوی شما باز می گردد» (۲).

امام سجّاد علیه السلام نیز در تفسیر این آیه فرمود:

«پیامبرتان به سوی شما بر می گردد» (۳).

ابو خالد کابلی از امام زین العابدین علیه السلام روایت می کند که در

تفسیر این آیه فرمود: «رسول اکرم صلی الله علیه و آله، امیر مؤمنان علیه السلام

و امامان علیهم السلام به سوی شما باز می گردند».

۱ - سورة قصص: آیه ۸۵.

۲ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۴۶ / تفسیر برهان: ج ۳، ص ۲۳۹.

۳ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۵۶.

در محضر امام باقر علیه السلام از جابر بن عبدالله انصاری گفتگو شد، امام باقر علیه السلام فرمود: «خداوند رحمت کند جابر را، او از فقهای ما بود. دانشش تا به آنجا رسیده بود که می دانست آیه (إِنَّ الَّذِي فَرَضَ...) مربوط به رجعت است»^(۱).

رسول خدا ﷺ و علی علیه السلام همدیگر را ملاقات می کنند

از امام صادق علیه السلام تفسیر این آیه (إِنَّ الَّذِي فَرَضَ...) را پرسیدند، فرمود:

«به خدا سوگند، دنیا سپری نمی شود تا رسول اکرم صلی الله علیه و آله و امیر مؤمنان علیه السلام در (تُؤَيَّه)^(۲) همدیگر را ملاقات کنند و در آنجا مسجدی بسازند که دوازده هزار در داشته باشد»^(۳).

۱ - تفسیر قمی: ج ۲، ص ۱۴۷ / نورالثقلین: ج ۴، ص ۱۴۴.

۲ - «تُؤَيَّه» نام سرزمینی در نواحی «کوفه» است، که قبر ابوموسی اشعری آنجاست.

مستدرک سفینه: ج ۱، ص ۴۲۹.

۳ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۱۱۳.

روز فتح چه روزی است؟

در تفسیر قمی آمده است:

هنگامی که رسول اکرم صلی الله علیه و آله اخبار رجعت را بیان فرمود،

پرسیدند: روز فتح چه روزیست؟

فرمود: در روز فتح کافران را ایمان آوردن سودی

نمی‌بخشد و به آنها مهلت داده نمی‌شود. (۱)

۱ - تفسیر قمی: ج ۲، ص ۱۷۱ / نورالقلین: ج ۴، ص ۲۳۳.

﴿ منکران و ملحدان برای کیفر شدن باز می‌گردند ﴾

«قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا».

«گویند: ای وای بر ما، چه کسی ما را از

خوابگاهمان برانگیخت؟»^(۱)

حسن بن شاذان می‌گوید:

گروهی از عثمانیها در شهر واسط مرا آزار می‌کردند و در هر فرصتی ضربه‌هایی بر من وارد کردند. من نامه‌ای به خدمت امام رضا علیه السلام نوشتم و از آزارهای مردم واسط به محضر آن حضرت شکایت کردم. امام رضا علیه السلام با خط شریف خود در پاسخ نوشت: «خدای تبارک و تعالی از دوستان ما پیمان گرفته که در حکومت‌های باطل در برابر آزار دشمنان صبر کنند. هنگامی که اشرف مخلوقات قیام کند، خواهند گفت: ای وای بر ما، چه کسی ما را از خوابگاههای خود برانگیخته است»^(۲).

۱ - سوره یس: آیه ۵۲.

۲ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۸۹.

➤ این آیه با امام حسین علیه السلام ارتباط دارد

«وَصَيَّنَّا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا، حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا،
وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا...».

«ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش
نیکی کند، مادرش او را با ناراحتی بر زمین
می‌گذارد؛...» (۱)

این آیه از جهاتی با امام حسین علیه السلام ارتباط دارد:
یکی اینکه: لفظ «کره» گذشته از مشقت و دشواری حالت
اکراه را نیز می‌رساند و حضرت فاطمه علیها السلام که از سرنوشت
فرزندش آگاه شده بود، در حمل و وضع او نوعی اکراه داشت
و می‌فرمود:

من چه می‌خواهم فرزندی را که او را با چنین طرز فجیعی
خواهند کشت.

دیگر اینکه: در ذیل این آیه به حدّ اقل مدّت حمل اشاره شده که شش ماه است و امام حسین علیه السلام ششماهه به دنیا آمده بود. در ضمن احادیثی که در تفسیر این آیه و آیه شریفه «و نرید ان نمّ علی الذین...» (قصص/۵) از اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام رسیده، آمده است:

«خداوند متعال پیامبرش را آگاه ساخت که چه مصیبت‌هایی به امام حسین و اهل بیت او خواهد رسید. خدایش به او خبر داد که امام حسین علیه السلام کشته می‌شود ولی بعداً به این دنیا باز می‌گردد و دشمنانش را به قتل می‌رساند و بر سراسر جهان حکم فرمائی می‌کند ...»

خداوند به پیامبرش نوید داد که اهل بیتش یک بار دیگر به این جهان باز می‌گردند و دشمنانشان را می‌کشند و بر سراسر زمین حکم می‌رانند»^(۱).

﴿ همه شگفتیها در میان ماههای (جمادی) و (رجب) است ﴾

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا، لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ،
قَدْ يَكْفُرُونَ بِالْآخِرَةِ كَمَا يَكْفُرُونَ بِالْأُولَىٰ مِنْ أَصْحَابِ
الْقُبُورِ».

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید! با قومی که خداوند
آنان را مورد غضب قرار داده دوستی نکنید؛ آنان از
آخرت مایوسند، همان‌گونه که کفار مدفون در
قبرها مایوس می‌باشند».^(۱)

امیرمؤمنان علیه السلام به هنگام بحث از ظهور حضرت ولی عصر
(عج) و رجعت امامان معصوم علیهم السلام فرمود:

«همه شگفتیها در میان ماههای (جمادی) و (رجب) است».
یکی از اصحاب بلند شد و عرضه داشت: ای امیرمؤمنان، این
حوادث شگفت چیست که موجب اینهمه تعجب شما شده است؟

فرمود: «وای بر تو، چه چیزی شگفت تر از اینکه مرده‌ها برخیزند و گردن دشمنان خدا و دشمنان رسول اکرم و اهل بیت پیامبر ﷺ را بزنند! اینست تأویل آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا...» (۱).

امیر مؤمنان همچنین در یک خطبه طولانی جمله معروف: «وَأَعْجَبًا، كُلُّ الْعَجَبِ بَيْنَ جُمَادَى وَرَجَبٍ» را به زبان آوردند، یکی از مستمعان گفت: ای امیر مؤمنان این چه حادثه شگفت‌انگیزی است که این همه موجب تعجب شما شده است؟

فرمود: «وای بر تو، چه چیزی شگفت‌انگیزتر از اینکه مردگان برخیزند و گردن زنده‌ها را بزنند!!» پرسید: این حادثه کی اتفاق می‌افتد؟

فرمود: «سوگند به خدائی که دانه را شکافت و انسان را آفرید، گوئی با چشم خود می‌بینم که شمشیرهای خود را بر شانه‌های خود حمایل کرده‌اند و در کوچه‌های کوفه پراکنده شده، گردن دشمنان خدا و پیامبر و مؤمنان را می‌زنند. و اینست معنای آیه شریفه:

لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ» (۲).

۱ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۶۰ / تأویل الآيات: ص ۶۵۹.

۲ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۸۱.

﴿ در رجعت راه توبه بسته می شود ﴾

«سَتَسِئِمُهُ عَلَى الْخُرْطُومِ».

«به زودی بر روی بینی اش مهر خواهیم زد».^(۱)

در تفسیر قمی روایت کرده که این آیه مربوط به رجعت است، هنگامی که شاه ولایت حضرت امیر مؤمنان علیه السلام رجعت کند و دشمنان آن حضرت نیز برگردند، بر پیشانی آنها مهر می زند و نشاندار می کند، چنانکه چارپایان را داغ می زنند تا نشاندار شوند.^(۲)

امام باقر علیه السلام در تفسیر این آیه فرمودند:

هنگامی که روی بینی کافران مهر زده شد، دیگر کار از کار گذشته است.^(۳)

در احادیث دیگر نیز آمده است که:

۱ - سورة قلم: آیه ۱۶.

۲ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۱۰۳ / نور الثقلین: ج ۵، ص ۳۹۴.

۳ - نور الثقلین: ج ۵، ص ۳۹۵.

در رجعت راه توبه بسته می شود و کسی که تا آن روز با دیدن حقایق ایمان نیاورده باشد دیگر ایمان آوردن او را سودی نمی بخشد.

عصای حضرت موسی علیه السلام در دست امیر مؤمنان علیه السلام در احادیث فراوانی از امیر مؤمنان علیه السلام روایت شده که فرمود:

«من صاحب عصا هستم، من صاحب میسم هستم»^(۱).
در این حدیث منظور از «عصا» عصای حضرت موسی است که در دست آن حضرت خواهد بود، و «میسم» به معنای چیزی است که به وسیله آن بر پیشانی چارپایان داغ می زنند و نشاندار می کنند. چنانکه در آخرت امیر مؤمنان قسیم الجنة و النار هستند، در رجعت نیز دوست و دشمن را از یکدیگر جدا می سازند و بر روی بینی دشمنان به وسیله عصای موسی مهر باطله می زنند.

﴿ رسول خدا صلی الله علیه و آله پنجاه هزار سال حکومت می کند ﴾

«تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقدَارُهُ
خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ».

«فرشتگان و روح [= فرشته مقرب خداوند] به
سوی او عروج می کنند در آن روزی که مقدارش
پنجاه هزار سال است»^(۱).

در روایات بسیاری آمده است که منظور از آن روز، مدّت
سلطنت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله در رجعت است.

امام صادق علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود:

«روزی که پنجاه هزار سالست، روزگار رجعت حضرت

رسول اکرم صلی الله علیه و آله است که در رجعت مدّت فرمانروائی آن

حضرت پنجاه هزار سالست. و مدّت فرمانروائی امیر مؤمنان علیه السلام

چهل و چهار هزار سال است»^(۲).

۱ - معارج: ۴.

۲ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۱۰۴ / الايقاظ: ص ۳۶۸.

﴿ از هر امتی گروهی برانگیخته می شوند؟ ﴾

«يَوْمَ نَخْشِرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا»

یعنی: «(به خاطر بیاور) روزی را که ما از هر امتی، گروهی را از کسانی که آیات ما را تکذیب می کردند محشور می کنیم؛ و...»

امام صادق علیه السلام در این رابطه می فرماید:

«وَإِنَّ الرَّجْعَةَ لَيْسَتْ بِعَامَّةٍ، وَهِيَ خَاصَّةٌ، لَا يَرْجِعُ إِلَّا مَنْ مَخَضَ الْإِيمَانَ مَخَضًا، أَوْ مَخَضَ الشُّرْكَ مَخَضًا.»

یعنی: «رجعت همگانی نیست، بلکه اختصاصی است، تنها کسانی رجعت می کنند که مؤمن خالص باشند یا مشرک خالص»^(۱).

﴿ قاتل محسن فاطمه علیها السلام محاکمه می شود ﴾

امام صادق علیه السلام می فرماید:

«أَوَّلُ مَنْ يُحْكَمُ فِيهِمْ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ علیه السلام وَ فِي قَاتِلِهِ، ثُمَّ فِي قُنْفُذٍ،
فِيؤْتِيَانِ هُوَ وَ ضَاحِبُهُ، فَيُضْرَبَانِ بِسِنَاطٍ مِنْ نَارٍ، لَوْ وَقَعَ سَوَاطُ مِنْهَا عَلَى
الْبَحَارِ لَغَلَّتْ مِنْ مَشْرِقِهَا إِلَى مَغْرِبِهَا، وَ لَوْ وُضِعَتْ عَلَى جِبَالِ الدُّنْيَا
لَذَابَتْ حَتَّى تَصِيرَ رَمَادًا، فَيُضْرَبَانِ بِهَا».

«نخستین کسی که درباره او محکمه عدل در حکومت حقه تشکیل می شود، محسن فاطمه است، بین او و قاتلش محکمه برگزار می شود. قُنْفُذ و اربابش (دو می) آورده می شوند و با تازیانه هائی از آتش شلاق می خورند. اگر یکی از آن شلاقها بر دریا زده شود همه اقیانوسهای جهان از مشرق تا مغرب به جوش می آید، و اگر یکی از آنها به یکی از کوههای دنیا برخورد ذوب شود و تبدیل به خاکستر می گردد. آن دو دشمن خدا با این تازیانه شلاق می خورند»^(۱).

۱ - کامل الزیارات: ص ۳۳۴ / بحارالانوار: ج ۲۸، ص ۶۴ / تأویل الآیات: ۸۴۰.

﴿ شلاق خوردن زنی که حضرت زهرا علیها السلام را اذیت می‌کرد ﴾

و در حدیثی دیگر پرده از نام زنی برداشته شده که حضرت زهرا علیها السلام را خیلی رنج می‌داد ... آن زن (حمیراء) در رجعت برگردانده می‌شود و به دست مبارک حضرت مهدی علیه السلام به مجازات می‌رسد. (۱)

و همچنین، همه کسانی که به اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام ستم کرده‌اند به دنیا برگردانده می‌شوند و انتقام از آنها گرفته می‌شود.

چنانکه امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«هنگامی که قائم ما قیام کند، همه کسانی که مؤمنان را آزار کرده‌اند در زمان آن حضرت بر می‌گردند و مؤمنان از آنها انتقام می‌گیرند.» (۲)

۱ - بحارالانوار: ج ۵۲، ص ۳۱۴ و ج ۵۳، ص ۹۰.

۲ - دلائل الامامة: ص ۲۴۷.

﴿ آیا برگشتن به دنیا اختیاری است؟ ﴾

افرادی که برای انتقام و تنبیه به دنیا برگردانده می شوند، هرگز به میل و اراده خود بر نمی گردند، بلکه به مصداق « کافر به جهنم نمی رود، کشان کشان می برند»، آنها نیز ناگزیر تن به رجعت می دهند، که رجعت برای آنها بسیار ذلت بار و سخت است.

ولی در مورد مؤمنین به نظر می رسد که اختیاری خواهد بود نه اجباری، اگر چه هرگز ممکن نیست برای مؤمنی رجعت پیشنهاد شود و او سر بتابد. از یک حدیث نیز این معنی استفاده می شود:

مفضل بن عمر می گوید:

در خدمت امام صادق علیه السلام صحبت از حضرت ولی عصر علیه السلام شد و از افرادی که عاشقانه انتظار ظهور او را می کشند و پیش از نیل به چنین سعادت‌تی از دنیا می روند، گفتگو شد، فرمود:

«إِذَا قَامَ أُنْتَى الْمُؤْمِنِ فِي قَبْرِهِ، قِيْلَ لَهُ:

يَا هَذَا إِنَّهُ قَدْ ظَهَرَ صَاحِبُكَ، فَإِنْ تَشَاءُ أَنْ تُلْحَقَ بِهِ فَالْحَقُّ، وَإِنْ تَشَاءُ أَنْ تُقِيمَ فِي كَرَامَةِ رَبِّكَ فَاقِمِ».

یعنی: «هنگامی که حضرت ولی عصر (عج) قیام کند، مأمورین الهی در قبر با اشخاص مؤمن تماس می‌گیرند و به آنها می‌گویند:

ای بنده خدا مولایت ظهور کرده است، اگر می‌خواهی که به او پیوندی آزاد هستی، و اگر بخواهی در نعمتهای الهی متنعم بمانی باز هم آزاد هستی».^(۱)

﴿ چه کنیم که ما نیز زنده شویم ﴾

در روایات باب رجعت تصریح شده است کسانی به این دنیا باز می‌گردند که ایمانشان خالص باشد، پس اگر ما تلاش کنیم ایمانمان را خالص کنیم طبق روایات اهل بیت علیهم السلام زنده خواهیم شد و چشممان به جمال دل آرای حضرت مهدی علیه السلام و همچنین امام حسین علیه السلام و دیگر معصومین علیهم السلام منور خواهد شد.

امام صادق علیه السلام دعائی به نام دعای عهد تعلیم فرموده، که هر کس آن را در زمان غیبت چهل روز صبح بخواند از یاران حضرت بقیة الله روحی فداه می‌شود، و اگر پیش از ظهور از دنیا برود خداوند او را به هنگام ظهور زنده می‌کند و باز می‌گرداند. (۱)

۱ - بحار الانوار: ج ۱۰۲، ص ۱۱۱ ر ج ۵۳، ص ۹۶.

دعای عهد در کتاب شریف مفاتیح الجنان مذکور است، و همچنین در کتاب ملاقات جوانان

با صاحب الزمان علیه السلام (صفحه ۱۶۰) و کتاب قصص الحجّیه (صفحه ۱۷۵) (تألیف: حجة الاسلام

قاسم میرخلف زاده) که جزو کتب انتشارات مهدی یار است، ذکر شده است.

کسانی که در روایات
به صراحت از آنان نام
برده شده است

که

به دنیا باز می‌گردند

﴿ تمام پیامبران به دنیا بر می‌گردند ﴾

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«... به خدا سوگند از زمان حضرت آدم تا رسول اکرم صلی الله علیه و آله پیامبری مبعوث نشده جز اینکه خداوند آنها را باز می‌گرداند، تا در رکاب علی بن ابی طالب علیه السلام شمشیر بزنند»^(۱)

در آن هنگام رسول خدا صلی الله علیه و آله پرچم را به دست مبارک علی علیه السلام می‌دهد، پس از آن امیر مؤمنان علیه السلام امیر خلائق خواهد شد و همه خلائق زیر پرچم آن حضرت قرار می‌گیرند.^(۲)

۱ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۴۱ و ۵۰ و ۶۱.

۲ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۷۰.

﴿ اسماعیل پسر جزقیل به دنیا بر می‌گردد ﴾

«وَ اذْکُرْ فِی الْکِتَابِ اِسْمَاعِیْلَ، اِنَّهُ کَانَ ضَادِقَ الْوَعْدِ
وَ کَانَ رَسُوْلًا نَبِیًّا».

«و در این کتاب (آسمانی) از اسماعیل (نیز) یاد
کن که او در وعده‌هایش صادق، و رسول و پیامبری
(بزرگ) بود».^(۱)

در روایات تصریح شده که او غیر از اسماعیل پسر حضرت
ابراهیم است.

او پسر «جزقیل» بوده که به سوی قوم خود مبعوث شد
و قومش او را تکذیب کردند و او را گرفتند و پوست سر
و صورتش را کردند.

فرشته عذاب (به نام سطا طائل) آمد که قوم اسماعیل را
عذاب کند، از او پرسید که آنها را چگونه عذاب کند؟

اسماعیل گفت: من نیازی به عذاب آنها ندارم.

خدای تبارک و تعالی به او وحی کرد:

ای اسماعیل چه حاجتی داری؟

عرض کرد: «خداوندا! تو پیمان گرفته‌ای برای خودت به

ربوبیت و برای محمد ﷺ به نبوت و برای اوصیاء حضرت

محمد ﷺ به ولایت و برگزیدگان بندگانت را آگاه ساخته‌ای

که امت او با امام حسین علیه السلام چه رفتار خواهند کرد.

خداوندا! تو امام حسین را وعده کرده‌ای که به دنیا

بازگردانی، تا شخصاً از قاتلینش انتقام بگیرد، حاجت من این

است که مرا نیز در رجعت بازگردانی، تا شخصاً از کسانی که با

من چنین رفتار کرده‌اند انتقام بگیرم.

خداوند اسماعیل بن حزقیل را وعده داد که همراه امام

حسین علیه السلام به این جهان بازگرداند. (۱)

❖ چرا حضرت خضر زنده است؟ ❖

یکی از پیامبران عظیم الشان که بدون تردید زنده است و هم اکنون بیش از شش هزار سال از عمر شریفش می گذرد^(۱) حضرت خضر علیه السلام است.

مطابق روایات بسیاری که از امامان اهل بیت علیهم السلام رسیده است، طول عمر حضرت خضر فقط برای این بود که گواهی بر طول عمر حضرت بقیه الله - روحی فداه - باشد، چنانکه امام صادق علیه السلام در ضمن یک حدیث طولانی می فرماید:

«در علم خدا گذشته بود که عمر حضرت قائم (عج) را در زمان غیبت طولانی گرداند، و می دانست که بندگان از این عمر طولانی دچار شگفت خواهند شد، از این رهگذر به بنده صالح (حضرت خضر علیه السلام) عمر طولانی داد، فقط برای اینکه سند زنده‌ای بر طول عمر حضرت قائم (عج) باشد و با طول

۱ - طول عمر امام زمان: ص ۹۶ / يوم الخلاص: ص ۱۵۷.

عمر او بر امکان طول عمر آن حضرت استدلال شود و بدین طریق راه بر دشمنان بسته شود و حجّت بر مردم تمام شود»^(۱).
زندگی حضرت خضر و رفتش به بحر ظلمات و خوردنش از آب حیات خود داستان مفصّلی است که در کتب تاریخی و حدیثی به تفصیل از آن بحث شده، علاقمندان به کتب مبسوط حدیثی مراجعه فرمایند.^(۲)

امام رضا علیه السلام می فرماید:

حضرت خضر علیه السلام از آب حیات خورد، او زنده است و تا دمیده شدن صور از دنیا نمی رود، او پیش ما می آید و بر ما سلام می کند، ما صدایش را می شنویم و خودش را نمی بینیم، او در مراسم حج شرکت می کند و همه مناسک را انجام می دهد، در روز عرفه در سرزمین عرفات می ایستد و برای دعای مؤمنان آمین می گوید. خداوند به وسیله او در زمان غیبت، از قائم ما رفع غربت می کند و به وسیله او وحشتش را تبدیل به انس می کند»^(۳).

۱ - غیبت شیخ طوسی: ص ۱۰۸ / کمال الدین: ج ۲، ص ۳۵۷.

۲ - بحارالانوار: ج ۱۲، ص ۱۷۲-۲۱۵ و ج ۱۳، ص ۲۷۸-۳۲۲.

۳ - کمال الدین: ج ۲، ص ۳۹۰ / بحارالانوار: ج ۱۳، ص ۲۹۹.

از این حدیث استفاده می شود که حضرت خضر علیه السلام جزء
سی نفریست که همواره در محضر حضرت بقیة الله (عج)
هستند و رتق و فتق امور به فرمان آن حضرت در دست
آنهاست. (۱)

۱ - بحار الانوار: ج ۵۲، ص ۱۵۸ / غیبت نعمانی: ص ۹۹ / غیبت شیخ طوسی: ص ۱۰۲.

﴿ همه امامان علیهم السلام به دنیا برمی گردند ﴾

رجعت مخصوص امیر مؤمنان و امام حسین علیه السلام نیست، بلکه همه امامان معصوم علیهم السلام در رجعت برمی گردند. دلیل ما در این گفتار، سه دسته از روایات است:

۱ - روایاتی که از رجعت فرد فرد امامان، سخن گفته است، مانند روایاتی که از رجعت امام حسن مجتبی علیه السلام (۱) و از رجعت امام صادق علیه السلام (۲) و از رجعت حضرت بقیه الله روحی فداه (۳) سخن گفته اند.

۲ - روایاتی که تصریح می کنند که همه امامان رجعت می کنند و همه مؤمنین خالص و کفار خالص زمان هر امامی با او رجعت می کنند. (۴)

۱ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۶۲.

۲ - ارشاد مفید: ص ۲۷۱.

۳ - الزام الثائب: ج ۲، ص ۳۶۴ / بحار الانوار: ج ۲۵، ص ۱۰۸.

۴ - ایقاظ: ص ۳۶۱.

۳- روایات، ادعیه و زیاراتی که از دوازده فرمانروای دادگر و هدایتگر بعد از حضرت ولّی عصر (عج) گفتگو کرده‌اند. (۱)

از بررسی مجموع این سه دسته روایات معلوم می‌شود که همه امامان معصوم علیهم السلام رجعت می‌کنند، به خصوص که تصریح شده که حضرت ولّی عصر (عج) نیز بعد از رحلتش رجعت خواهد نمود.

و آنچه در روایات آمده است که قیام قیامت چهل روز پس از رحلت حضرت ولّی عصر (عج) می‌باشد، مربوط به رحلت آن حضرت در رجعت است (۲) و گرنه طبق دلالت و بیان صدها حدیث، بعد از رحلت اولی حضرت بقیة الله روحی فداه هزاران سال اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام فرمانروائی خواهند داشت.

۱- بحار الانوار: ج ۹۵، ص ۳۳۲ و ج ۱۰۲، ص ۱۱۵.

«اللهم صلّ علی ولایة عهده و الائمة من بعده و...»

۲- بحار الانوار: ج ۲۵، ص ۱۰۸.

﴿ دو گروه از اصحاب پیامبر ﷺ به دنیا بر می‌گردند ﴾

از بررسی اخبار رجعت استفاده می‌شود که دو گروه از اصحاب پیامبر ﷺ رجعت می‌کنند:

۱- گروهی که بر آل محمد ﷺ ستم کردند و حق را از مجرای خود بیرون کردند و هزاران سال آثار ستم آنها جهان را برای مؤمنین تیره و تار و ناخوشایند ساخت، آنها بر می‌گردند تا حساب پس بدهند و در محکمه عادلانه دولت حقه به سزای اعمال خود برسند. از کسانی که در این رابطه در روایات نام برده شده، (همانگونه که قبلاً متذکر شدیم) قنفذ و اربابش می‌باشد، که هر دو آورده می‌شوند و به عنوان قاتلان محسن فاطمه علیها السلام محاکمه و به دار آویخته می‌شوند.^(۱)

۲- گروهی از اصحاب باوفای رسول اکرم صلی الله علیه و آله و یاران و شیعیان باصفای امیر مؤمنان علیه السلام که در طریق ولایت ثابت قدم

ماندند و هرگز منحرف نشدند که اسامی تعدادی از آنها در احادیث آمده است و به برخی از آنها در اینجا اشاره می‌کنیم:

بازگشت جناب سلمان

در ضمن یک حدیث جناب سلمان از وجود مقدس رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل می‌کند که از دوازده وصی خود از حضرت علی تا حضرت مهدی (سلام الله علیهم اجمعین) با نام و لقب و اوصاف کریمه‌شان صحبت می‌کند و آنگاه جناب سلمان گریه می‌کند و عرض می‌کند: چگونه می‌شود که سلمان آنها را درک کند؟ می‌فرماید:

- «ای سلمان تو آنها را درک می‌کنی، و هر کس مانند تو، آنها را از روی معرفت کامل دوست بدارد و از آنها پیروی کند آنها را درک می‌کند».

جناب سلمان می‌گوید: خدا را بسیار سپاس گفتم و سپس عرض کردم: یا رسول الله صلی الله علیه و آله آیا عمر من تا زمان آنها ادامه خواهد داشت؟

فرمود: ای سلمان! بخوان این آیه را: «فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَئِهِمْ» (۱).

این آیه از آیات رجعت است و تلاوت این آیه اشاره به این است که جناب سلمان پیش از ظهور از دنیا می‌رود ولی بعد از ظهور امام زمان علیه السلام رجعت می‌کند.
جناب سلمان می‌گوید:

بسیار گریستم و بر اشتیاقم افزوده شد و گفتم: ای رسول گرامی آیا این پیمانی است از طرف شما؟
فرمود: «آری، سوگند به خدائی که محمد را به رسالت برانگیخت، این پیمانی است از سوی من و علی و فاطمه و حسن و حسین و نه تن امام و از سوی همه کسانی که از ما هست و در راه ما مورد ستم قرار گرفته است».
«ای سلمان! به خدا سوگند، ابلیس و سپاهیان‌ش حاضر می‌شوند و همه مؤمنان خالص و کافران خالص حاضر می‌شوند، قصاصها و انتقامها گرفته می‌شود و پروردگارت به کسی ستم روا نمی‌دارد».
این است تأویل آیه که می‌فرماید:

«ما اراده کرده‌ایم که بر کسانی که روی زمین به ضعف کشیده شده‌اند، منت نهیم و آنها را پیشوایان و وارثان زمین قرار دهیم...»^(۱)

جناب سلمان می گوید:

«از محضر رسول اکرم صلی الله علیه و آله بلند شدم و دیگر پروائی نداشتم که مرگ سراغ من بیاید یا من به سراغ مرگ بروم.»^(۱)
 امام صادق علیه السلام نیز به هنگام بحث از اصحاب حضرت ولی عصر - روحی فداه - از جناب سلمان نام می برد.^(۲)

بازگشت جناب مقداد

امیرمؤمنان در ضمن یک خطبه بسیار طولانی از ظهور حضرت بقیه الله - ارواحنا فداه - و یاران باوفای آن حضرت بحث کرده می فرماید:

« ۲۰ تن از یاران قائم (عج) از اهل یمن هستند که یکی از آنها مقداد پسر اسود است.»^(۳)

امام صادق علیه السلام نیز او را در میان یاران حضرت بقیه الله - روحی فداه - نام برده است.^(۴)

۱ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۱۴۳ / الزام التائب: ج ۲، ص ۳۳۳.

۲ - تفسیر صافی: ج ۳، ص ۲۳۸ / ارشاد مفید: ص ۳۶۵.

۳ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۸۵.

۴ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۹۱ / تفسیر عیاشی: ج ۲، ص ۳۲.

بازگشتِ جابر عبدالله انصاری

در حدیثی از امام صادق علیه السلام نام جابر نیز در میان اصحاب حضرت بقیه الله علیه السلام یاد شده است. (۱)

بازگشتِ ابودجانه انصاری

امام صادق علیه السلام ابودجانه را از کسانی شمرده است که به هنگام ظهور حضرت بقیه الله از یاران آن حضرت خواهد بود. (۲)

ابودجانه مرد ارزنده و غیوری است که روز اُحد در نصرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم پایدار ماند. چون همه گریختند و جز علی و ابودجانه نماند، پیامبر فرمود: ای ابودجانه، من بیعتم را از تو برداشتم تو نیز برگرد، اما علی، او از منست و من از اویم.

ابودجانه گفت: نه هرگز، به خدا قسم، من هرگز خودم را از بیعت شما خارج نمی‌کنم، من با شما بیعت کرده‌ام، آیا شما را تنها بگذارم به کجا روم؟ به سوی زن و فرزندی که خواهند مرد؟ یا به سوی خانه‌ای که ویران خواهد شد؟ یا به سوی

۱ - المحجبه: ص ۷۶ و دلائل الامامة: ص ۲۴۷.

۲ - تفسیر عیاشی: ج ۲، ص ۳۲ / تفسیر نورالثقلین: ج ۲، ص ۸۵ / تفسیر المیزان: ج ۱۳،

ثروتی که فانی خواهد شد؟ و یا به سوی اجلی که فرا خواهد رسید؟! آنقدر از رسول اکرم صلی الله علیه و آله دفاع کرد تا در اثر زخمهای بی شمار توان خود را از دست داد. (۱)

بازگشت مالک اشتر یار با وفای امیرمؤمنان علیه السلام

مالک اشتر آن یار باوفای امیرمؤمنان که به هنگام رحلتش امیرمؤمنان می فرمود:

«ای کاش در زیر آسمان مالک دیگری نیز بود.»

مالک اشتر جزء یاران حضرت بقیة الله است که در رجعت زنده می شود و از طرف آن حضرت در گوشه ای از جهان پهناور حکومت می کند. (۲)

بازگشت مفضل بن عمر

مفضل بن عمر یکی از بزرگان اصحاب امام صادق علیه السلام است او را مژده داده اند که از یاران حضرت بقیة الله روحی فداه می باشد و فرمودند که:

«سوای مفضل! در طرف راست حضرت قائم (عج)

۱ - کافی: ج ۸، ص ۳۱۸.

۲ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۹۱ و ج ۵۲، ص ۳۴۶ / تفسیر عیاشی: ج ۲، ص ۳۲.

می ایستی، امر و نهی می کنی. در آن روز پیش از امروز از تو فرمان می برند»^(۱).

بازگشتِ حمران بن اعین

حمران بن اعین برادر زرارة بن اعین نیز در میان یاران حضرت ولی عصر (عج) یاد شده است.^(۲)

بازگشتِ مؤمن آل فرعون

در جلسه مشورتی فرعون، هنگامی که به کشتن حضرت موسی و همه مردانی که به او ایمان آورده اند، رأی داده شد، مردی از آل فرعون که ایمان محکم و پابرجائی به حضرت موسی علیه السلام داشت و ایمان خود را مکتوم نگه می داشت مطالب بسیار حکیمانه ای گفت که به کلی رأی حاضرین در مجلس را دگرگون ساخت. مطالب حکیمانه او را خداوند متعال در سوره مؤمن آیه های ۲۸ - ۴۴ آورده است.

قرآن کریم از این شخص به عنوان «مؤمن آل فرعون» نام برده و در لسان احادیث به همین عنوان معروف شده است.

۱ - دلائل الامامة: ص ۲۴۸.

۲ - مستدرک سفینه: ج ۴، ص ۱۲۶.

امام صادق علیه السلام نام او را در لیست اصحاب خاص حضرت بقیة الله - روحی فداه - آورده است. (۱)

بازگشت یوشع بن نون

یوشع بن نون وصی حضرت موسی علیه السلام بود و تاریخ زندگی او شباهت زیادی به حوادث زندگی مولای متقیان داشت. از امام صادق علیه السلام روایت شده که جناب یوشع بن نون بعد از حضرت موسی علیه السلام مصیبتهای بسیار دید، به خصوص از سه تن از طاغوتیان بنی اسرائیل، چون آن سه تن به هلاکت رسیدند کار او قوت گرفت. آنگاه دو تن از منافقان، همسر حضرت موسی علیه السلام را با خودشان همفکر کردند و با صد هزار سپاه به جنگ یوشع بن نون برخاستند. جنگ سختی در گرفت و سرانجام سپاه صد هزار نفری شکست خورد و بقیة سپاه پا به فرار نهاد و یوشع بن نون بر آنها پیروز شد.

دختر شعیب که همسر حضرت موسی بود اسیر شد. او را به خدمت حضرت یوشع آوردند. جناب یوشع به او فرمود:
«من تو را در دنیا عفو کردم، تا در آخرت حضرت موسی علیه السلام را ملاقات کنم و از تو به او شکایت کنم و به او بگویم که تو

۱ - دلائل الامامة: ص ۲۴۷ / تفسیر عیاشی: ج ۲، ص ۳۲.

و قوم تو با من چه کردید».

همسر حضرت موسی گفت: «ای وای بر من، به خدا سوگند اگر به من اجازه ورود به بهشت بدهند، من شرم می‌کنم که وارد بهشت شوم که پیامبر خدا حضرت موسی در آنست و من حریم او را شکستم و از سر پرده او بیرون آمدم و با وصی او جنگیدم».^(۱)

از همین حدیث تشابه کامل حوادث عصر یوشع با عصر حضرت امیر علیه السلام آشکار می‌شود، با این تفاوت که طاغیة عصر حضرت علی علیه السلام هنوز تصور می‌کرد که در سر پرده عصمت نشسته و با آیه «وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ» مخالفت نکرده است.

جالب توجه است که رحلت یوشع نیز در شب ۲۱ ماه مبارک رمضان اتفاق افتاده بود، چنانکه امام حسن مجتبی علیه السلام در روز شهادت امیر مؤمنان در خطبه‌اش بیان فرمود.^(۲)

امام صادق علیه السلام او را نیز جزء یاران حضرت بقیة الله - روحی فداه - نام برده که پس از ظهور آن حضرت، زنده می‌شود و در محضر حضرت حجّت - عجل الله تعالی فرجه - در نخستین روز بیعت از مکه معظمه ظاهر می‌شود.^(۳)

۱ - بحارالانوار: ج ۱۳، ص ۳۶۶.

۲ - امالی صدوق: ص ۱۹۲ و بحارالانوار: ج ۱۳، ص ۳۷۶.

۳ - ارشاد مفید: ص ۳۶۵ / بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۹۱.

اصحاب کهف جزء یاران حضرت مهدی علیه السلام

این کاروان توحید که برای حفظ ایمان و اعتقاد خود، از شهر گریختند و به غاری پناهنده شدند و در آنجا آن حادثه تاریخی برای اینها پیش آمد، جزء یاران حضرت بقیه الله روحی فداه و جزء مسئولان عالی رتبه عصر ظهور هستند، در نخستین روز ظهور به دنیا باز می گردند و در اولین روز اعلام ظهور با آن حضرت بیعت می کنند. (۱)

از احادیث استفاده می شود که این عده جزء ۳۱۳ نفری هستند که در روز اول با آن حضرت بیعت می کنند و در دولت حقه فرمانروایان روی زمین به امر آن حضرت خواهند بود. در مورد اصحاب کهف به این موضوع تصریح شده و در میان ۳۱۳ تن از آنها نام برده شده است. (۲)

۱ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۹۱ / تفسیر عیاشی: ج ۲، ص ۳۲.

۲ - الملاحم والفتن: ص ۲۰۳ / دلائل الامامه: ص ۳۰۹ و ۳۱۹.

نمونه‌هایی
از بازگشت به دنیا که
در زمانهای گذشته
واقع شده است

✦ علی علیه السلام به دستور رسول خدا صلی الله علیه و آله مرده‌ای را زنده کرد ✦

«وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ»
 «و هنگامی که در باره فرزند مریم مثلی زده شد،
 ناگهان قوم تو بخاطر آن داد و فریاد راه
 انداختند» (۱)

در تفسیر این آیه از ابن عباس روایت شده که گروهی به
 خدمت رسول اکرم صلی الله علیه و آله رسیدند و عرضه داشتند:
 ای محمد صلی الله علیه و آله! عیسی بن مریم مرده‌ها را زنده می‌کرد، شما
 نیز برای ما مرده‌هایی را زنده کنید.
 فرمود: چه کسی را می‌خواهید؟
 گفتند: فلانی را که تازه از دنیا رفته است.
 رسول خدا صلی الله علیه و آله علی بن ابی طالب علیه السلام را فرا خواند و چیزی
 در گوش او فرمود که ما نفهمیدیم.
 سپس به علی علیه السلام فرمود: همراه این جمعیت به کنار قبر آن

شخص برو، و او را با نام و نام پدرش صدا کن.
 امیر مؤمنان علیه السلام همراه با آن جمعیت بر سر قبر آن شخص
 تشریف بردند و او را با نام و نام پدرش صدا کردند، آن شخص
 از قبر بیرون آمد و آن گروه پرسشهایی از او کردند. آنگاه او
 در قبر خود آرمید و مردم بازگشتند، در حالیکه می گفتند: این
 نیز از شگفتیهای فرزندان عبدالمطلب است. پس خداوند این
 آیه را نازل کرد: «هنگامی که به پسر مریم مثل زده شود ناگهان
 قوم تو از آن امتناع می ورزند»^(۱).

۱ - تفسیر برهان: ج ۴، ص ۱۵۱ / الزام الناصب: ج ۲، ص ۳۱۷.

﴿ زنده شدن هفتاد نفر از قوم حضرت موسی علیه السلام ﴾

«ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ».

«پس برانگیختیم شما را بعد از مرگ شاید خدا را

شکر گزارید.»^(۱)

این آیه در مورد هفتاد نفر از برگزیدگان قوم حضرت موسی علیه السلام است که حضرت موسی علیه السلام آنها را از میان قوم خود برگزید و با خود به طور سینا برد تا بر جریان گفتگوی او با خدا و گرفتن الواح از جانب خدا شاهد باشند، و در نتیجه بنی اسرائیل صدور الواح را از جانب خدا تکذیب نکنند.

چون به «طور» رسیدند و گفتگوی حضرت موسی را با خدا مشاهده کردند گفتند: «ای موسی ما به تو ایمان نمی آوریم مگر اینکه خداوند را آشکارا به ما بنمایانی»، هر چه حضرت موسی آنها را از این خواسته جاهلانه منع کرد، آنها بر خواهش خود

اصرار ورزیدند تا سرانجام صاعقه آمد و همه آنها را نابود کرد.
حضرت موسی عرضه داشت: بارپروردگارا اگر این هفتاد
نفر زنده نشوند من چگونه به سوی قوم بروم؟ آنها مرا به قتل
اینها متهم خواهند کرد.

خداوند بر او منت نهاد و آنها را زنده کرد و همراه حضرت
موسی به سوی خانه و کاشانه خود بازگشتند.

امیرمؤمنان علیه السلام فرمودند:

«... این هفتاد نفر پس از مرگ زنده شدند و به خانه‌های خود
بازگشتند، آنگاه مدتی زندگی کردند، غذا خوردند، ازدواج
کردند، صاحب اولاد شدند و پس از فرا رسیدن اجلشان از دنیا
رفتند.» (۱)

﴿ مقتول زنده شد تا شهادت دهد قاتل کیست ﴾

در میان بنی اسرائیل پیرمردی بود که ثروتی سرشار و نعمتی بیشمار و پسری یگانه داشت که پس از مرگ پدر همه آن ثروت به او منتقل می شد، ولی عموزادگانش که تهی دست بودند بر او حسد کردند و او را به قتل رسانیدند و جسدش را در محله قومی دیگر انداختند و تهمت قتل را به آنها بستند و به خونخواهی برخاستند. اختلاف شدیدی پدید آمد و کار پیکار به محضر حضرت موسی علیه السلام کشیده شد تا در میان آنها داوری کند.

حضرت موسی به وحی خدا فرمود تا ماده گاوی ذبح کنند و زبان آن گاو را بر تن مقتول بزنند تا زنده گردد و قاتل خود را معرفی کند.

هر گاو ماده‌ای را که ذبح می کردند کفایت می کرد ولی با پرسشهای بیجا کار خود را دشوار ساختند و در هر بار

نشانه‌هایی گفته شد که آن نشانه فقط با یک گاو تطبیق نمود که متعلق به کودکی یتیم بود. به ناگزیر آن را به قیمت بسیار گزافی خریدند و سر بریدند و قسمتی از بدن گاو را به بدن مقتول زدند، او با قدرت الهی زنده شد و گفت: ای پیامبر خدا! مرا پسر عمویم به قتل رسانیده است نه آنها که به قتل متهم شده‌اند و حضرت موسی امر فرمود پسر عمویش را قصاص کردند.^(۱)

از امام حسن عسکری علیه السلام روایت شده که:

شخص مقتول ۶۰ سال داشت هنگامی که به اذن خدا زنده شد خدای تبارک و تعالی ۷۰ سال دیگر به او عمر داد و ۱۳۰ سال عمر کرد. و تا پایان عمر از نشاط و تندرستی و سلامتی حواس بر خوردار بود.^(۲)

دو نکته قابل توجه

نکته اول: اثرات نیکی به پدر

از امام رضا علیه السلام در مورد صاحب گاو^(۳) روایت شده که شدیداً به پدرش خدمتگزار و نیکوکار بود و روزی معامله بسیار

۱ - تفسیر برهان: ۱/۱۰۸-۱۱۲ / تفسیر صافی: ۱/۱۲۴.

۲ - تفسیر صافی: ۱/۱۲۹، تفسیر برهان: ۱/۱۱۰.

۳ - منظور گاوی است که خریدند و کشتند و زبان آن را به مقتول زدند.

سودمندی انجام داد، آمد که پول متاع را بپردازد دید که پدرش خوابیده است و کلید صندوق زیر سر پدر است، حاضر نشد که پدر را بیدار کند و از معامله صرف نظر کرد. چون پدر بیدار شد و از داستان آگاه شد بسیار خوشحال شد و این گاو را به پسرش بخشید. خداوند خواست از این طریق ثروت کلانی به دست او برسد و پاداش نیکی به والدین بودنش را پیش از آخرت در همین دنیا ببیند.^(۱)

نکته دوم: مداومت بر صلوات در قوم بنی اسرائیل

چون آن ثروت گزاف به دست کودک یتیم رسید، عرفیه داشت: ای پیامبر خدا، من این همه ثروت را چگونه نگهدارم و چه کنم تا شرّ حسودان به من نرسد؟ فرمود: بر صلوات بر محمد و آل محمد مداومت کن چنانکه از پدر خود آموخته‌ای و در گذشته مداومت داشته‌ای. خداوندی که به برکت توّسل به محمد و آل محمد علیهم‌السلام این نعمت را بر تو ارزانی داشته برای تو زگه می‌دارد.^(۲)

۱ - تفسیر برهان: ج ۱، ص ۱۱۱ / تفسیر عیاشی: ج ۱، ص ۴۶.

۲ - تفسیر برهان: ج ۱، ص ۱۱۰.

❖ قومی که حضرت جِزْقِیل دعا کرد زنده شدند ❖

«أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ، فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا، ثُمَّ أَحْيَاهُمْ، إِنَّ اللَّهَ لَسَدُورٌ فَضْلٌ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ».

«آیا ندیدی جمعیتی را که از ترس مرگ، از خانه‌های خود فرار کردند و آنان هزارها نفر بودند؟! (که به بهانه بیماری طاعون، از شرکت در میدان جهاد خودداری نمودند). خداوند به آنها گفت: «بمیرید»، و به همان بیماری که آن را بهانه قرار داده بودند مردند) سپس خدا آنها را زنده کرد؛ (و ماجرای زندگی آنها را درس عبرتی برای آیندگان قرار داد) خداوند نسبت به بندگان خود احسان می‌کند؛ ولی بیشتر مردم، شکر (او را) به جا نمی‌آورند».^(۱)

این آیه در مورد قومی است که از ترس طاعون از وطن خود گریختند و خداوند آنها را مدتی طولانی بمیراند و به سبب دعای یکی از پیامبران به نام «حزقیل» همه آنها را زنده کرد و روزگاری زندگی کردند و به اجل طبیعی از دنیا رفتند. مشروح سرگذشت آنها را امام باقر و امام صادق علیهما السلام چنین بیان فرموده‌اند:

اینها مردم یکی از شهرهای شام بودند که هفتاد هزار خانوار بودند، چون آثار طاعون مشاهده می‌شد ثروتمندان از شهر خارج می‌شدند و بینوایان در شهر می‌ماندند. از این رهگذر آنها که بیرون می‌رفتند کمتر تلفات می‌دادند ولی آنانکه در شهر می‌ماندند خیلی تلفات می‌دادند، یکبار تصمیم گرفتند که هر وقت آثار طاعون ظاهر شود همگی از شهر خارج شوند. چون نشانه‌های آن را مشاهده کردند همگی از شهر خارج شدند و برای فرار از مرگ از وطن خود دور شدند تا به شهر ویرانه‌ای رسیدند که ساکنانش به وسیله طاعون از بین رفته بودند و شهر خالی شده بود.

در آنجا فرود آمدند و مستقر شدند. چون رحل اقامت افکندند خداوند به آنها فرمود: بمیرید. و در یک ساعت همگی مردند. رهگذران جنازه‌های آنها را در گودالی افکندند تا از

مسیر رهگذرها دور باشند.

روزی یکی از پیامبران بنی اسرائیل به نام «حزقیل» از آنجا عبور کرد، چون استخوانهای آنان را مشاهده کرد که تلی را تشکیل داده بود، بسیار اندوهگین شد و اشک ریخت. عرضه داشت: پروردگارا! ای کاش مشیت تو تعلق می‌یافت و اینها را زنده می‌کردی، و اینها شهرها را آباد می‌کردند و اولاد از خود می‌گذاشتند و همراه دیگر عبادتگران، تو را می‌پرستیدند.

خداوند به او وحی کرد: آیا دوست داری که آنها زنده شوند؟

گفت: آری.

خداوند اسم اعظم را به او یاد داد، حزقیل اسم اعظم به زبان جاری کرد و یک مرتبه متوجه شد که استخوانها از جای خود می‌پرند و به یکدیگر متصل می‌شوند پس همه آنها زنده شدند و زبان به تسبیح و تهلیل و تکبیر گشودند.

حزقیل گفت: خدایا گواهی می‌دهم که تو بر هر چیزی توانائی.

آنگاه امام صادق علیه السلام فرمود: آیه «الم ترالی الذین...» در حق این مردم نازل شده است. (۱)

از امام باقر علیه السلام پرسیدند: آیا این عده پس از زنده شدن و مورد عبرت قرار گرفتن مردند، یا مدتی زنده ماندند و در خانه‌های خود سکونت کردند و با همسران خود زندگی کردند؟

امام علیه السلام فرمود: خداوند آنها را به زندگی بازگردانید، آنها در خانه‌های خود مسکن گزیدند و طعام خوردند و با همسران خود زندگی کردند و تا خدا خواست عمر کردند و با اجل طبیعی از دنیا رفتند.

از امام رضا علیه السلام روایت شده که تعداد آنها ۳۵ هزار نفر بوده، و به هنگام زنده شدن ۶۰ سال از مرگ آنها گذشته بود. (۱)

﴿ قصه حضرت عزیر، نمونه دیگر از بازگشت به دنیا ﴾

«أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ، وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا،
قَالَ أَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا، فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ
ثُمَّ بَعَثَهُ. قَالَ كَمْ لَبِثْتُ ...».

«یا همانند کسی که از کنار یک آبادی (ویران شده) عبور کرد، در حالی که دیوارهای آن، به روی سقفها فرو ریخته بود، (و اجساد و استخوانهای اهل آن، در هر سو پراکنده بود؛ او با خود) گفت: «چگونه خدا اینها را پس از مرگ، زنده می کند؟!» (در این هنگام،) خدا او را یکصد سال میراند؛ سپس زنده کرد؛ و به او گفت: «چه قدر درنگ کردی؟» گفت: «یک روز؛ یا بخشی از یک روز» فرمود: «نه، بلکه یکصد سال درنگ کردی...»^(۱)

این آیه در مورد «عزیر» است که روزی در مسیر خود به دهکده ویرانی رسید که دیوارهای خراب و سقفهای واژگون و استخوانهای پوسیده و بدنهای از هم گسیخته سکوت مرگباری را به وجود آورده بود.

عزیر از الاغ پیاده شد و زنبیلهای انجیر و انگور را پهلوی خود گذاشت و افسار الاغ را بست و به دیوار باغ تکیه داد و درباره آن مردگان به اندیشه پرداخت، که این مردگان چگونه زنده می‌شوند و این پیکرهای پراکنده شده چگونه گرد می‌آیند و به صورت پیشین بر می‌گردند.

خداوند در این حال او را قبض روح کرد و صد سال تمام در آنجا بود و بعد از صد سال خداوند او را زنده کرد. چون عزیر زنده شد تصور کرد که از خوابی گران برخاسته است. پس به جستجوی الاغ و زنبیلها و کوزه آب پرداخت.

فرشته‌ای به سوی او آمد و پرسید: ای عزیر! چه مدت در اینجا درنگ کرده‌ای؟

گفت: یک روز و یا قسمتی از یک روز.

فرشته گفت: بلکه تو صد سال در اینجا درنگ کرده‌ای. در این صد سال طعام و نوشابه‌ات تغییر نکرده است ولی الاغ را بین که چگونه استخوانهایش از هم پاشیده است. اکنون بین از

خداوند چگونه آن را زنده می‌سازد.

عزیر تماشا می‌کرد و می‌دید که استخوانهای الاغ به یکدیگر متصل شده و گوشت آنها را پوشانید و به حالت اولیه برگشت. هنگامی که عزیر به شهر باز آمد و به کسان خود گفت من عزیر هستم باور نکردند، پس تورات را از حفظ خواند، آنگاه باور کردند. زیرا کسی جز او تورات را از حفظ نداشت. (۱)

امیر مؤمنان علیه السلام فرمود:

هنگامی که عزیر از خانه بیرون رفت همسرش حامله بود و عزیر ۵۰ ساله بود، چون به خانه‌اش بازگشت او با همان طراوت ۵۰ سالگی بود و پسرش ۱۰۰ ساله بود. (۲)

۱ - مجمع البیان: ج ۱، ص ۳۷۰.

۲ - بحار الانوار: ج ۵۳، ص ۷۲ / کمال الدین: ج ۱، ص ۲۲۶.

﴿ قصه حضرت ابراهیم و چهار مرغ، نمونه‌ای دیگر ﴾

«وَ إِذْ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّ اَرِنِيْ كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتٰى، قَالَ: اَوَلَمْ تُؤْمِنْ؟ قَالَ: بَلٰى، وَ لٰكِنْ لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِيْ...»
 و (به خاطر بیاور) هنگامی را که ابراهیم گفت:
 «خدایا! به من نشان بده چگونه مردگان را زنده
 می‌کنی؟»

فرمود: «مگر ایمان نیاورده‌ای؟!»

عرض کرد: «چرا، ولی می‌خواهم قلبم آرامش یابد»
 فرمود: «در این صورت، چهار نوع از مرغان را
 انتخاب کن؛ و آنها را (پس از ذبح کردن) قطعه
 قطعه کن (و درهم بیامیز)؛ سپس بر هر کوهی،
 قسمتی از آن را قرار بده، بعد آنها را بخوان،
 بسرعت به سوی تو می‌آیند و بدان خداوند قادر و
 حکیم است، (هم از ذرات بدن مردگان آگاه است،
 و هم توانائی بر جمع آنها دارد)».^(۱)

امام صادق علیه السلام در تفسیر این آیه فرمود:
 هنگامی که حضرت ابراهیم علیه السلام ملکوت آسمانها و زمین را
 دید متوجه لاشه‌ای شد که در کنار دریا افتاده است، نصف آن
 در دریا قرار گرفته و نصف دیگرش در خشکی، لاشخواران
 دریا می‌آیند و از آن قسمت که در دریا قرار گرفته می‌خورند
 و می‌روند و در میان خود اختلاف می‌کنند و آنکه قویتر است
 ضعیفتر را می‌خورد.

از آن طرف درندگان صحرا می‌آیند و از آن لاشه
 می‌خورند و بعداً اختلاف می‌کنند و قویترها می‌پرند و
 ضعیفترها را می‌خورند.

حضرت ابراهیم علیه السلام از دیدن این مناظر دچار شگفت شد و
 گفت: پروردگارا به من بنما که چگونه مردگان را زنده می‌کنی؟
 و چگونه آنچه را که طعمه درندگان شده بر می‌گردانی؟

خطاب شد: مگر ایمان نیاورده‌ای؟

گفت: چرا، ولکن تا دلم آرام بگیرد.

خداوند فرمود: چهار مرغ بگیر و قطعه قطعه کن و مخلوط
 کن آنچنانکه این لاشه در شکم این درندگان مخلوط شده
 است. پس بر فراز هر کوهی پاره‌ای از آنها را قرار بده و سپس
 آنها را فراخوان تا شتابان به سوی تو آیند. چون انجام داد

شتابان به سویش آمدند. (۱)

امام صادق علیه السلام فرمود:

حضرت ابراهیم علیه السلام مرغها را در هاون کوبید و به هم آمیخت، سپس آنها را به ده جز تقسیم کرد و بر فراز هر کوهی یک جزء از آن را قرار داد، و سرها را در دست خود نگاه داشت، آنگاه مرغها را یک یک صدا کرد، هر مرغی را که صدا می‌کرد اجزاء آن از گوشت و پوست و استخوان و پَر و رگ و غیره از بقیه جدا می‌شد و به صورت کامل در می‌آمد و به سوی حضرت ابراهیم می‌آمد تا سرش را نیز از او بگیرد. گاهی حضرت ابراهیم سر دیگری را به طرف آن می‌گرفت ولی آن به طرف سر خود می‌رفت و سرش به بدنش ملحق می‌شد. (۲)

۱ - نورالثقلین: ج ۱، ص ۲۸۰.

۲ - علل الشرایع: ج ۲، ص ۵۸۵ / نورالثقلین: ج ۱، ص ۲۷۸.

﴿ حضرت عیسی علیه السلام و زنده کردن مردگان ﴾

«... أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ...».

«... من از گل، چیزی به شکل پرنده می سازم؛
سپس در آن می دمم و به فرمان خدا، پرنده ای
می گردد و به اذن خدا، کور مادر زاد و مبتلایان به
برص [= پیسی] را بهبودی می بخشم؛ و مردگان را
به اذن خدا زنده می کنم؛...»^(۱)

یکی از روشنترین معجزات حضرت عیسی علیه السلام زنده کردن
مردگان بود که در چندین مورد از قرآن کریم از جمله آیه فوق
به آن تصریح شده است. هر فردی که به اعجاز حضرت عیسی
علیه السلام زنده شده یک نمونه از رجعت اقوام گذشته و یک سند

زنده بر امکان رجعت در آینده است. چه آنانکه زنده شده و مدتی در این جهان زنده مانده‌اند و چه آنانکه به اعجاز آن حضرت زنده شده و پس از دقایقی به حالت قبلی باز گشته‌اند که هر دو نوع آن از اقسام رجعت است و اینک دو مورد از آنها را در اینجا می‌آوریم:

زنده شدن «سالم بن روح» بوسیله حضرت عیسی علیه السلام

روزی اصحاب حضرت عیسی از او درخواست کردند که مرده‌ای را زنده کند، حضرت عیسی علیه السلام به قبرستان آمد و بر کنار قبر «سالم بن روح» ایستاد و فرمود: «ای سالم بن روح! به اذن خدا برخیز». قبر شکافته شد. همان جمله را تکرار کرد، سالم حرکتی کرد. یکبار دیگر تکرار کرد و سالم از قبر بیرون آمد. حضرت عیسی علیه السلام به او فرمود:

آیا دوست داری که به قبر بازگردی و یا دوست داری که در میان ما بمانی و زندگی کنی؟

سالم گفت: من به قبر بر می‌گردم، زیرا هنوز هم حرارت مرگ را در درون خود احساس می‌کنم.^(۱)

این یک نمونه که پس از زنده شدن به قبر بازگشته، و اینک

نمونه دیگری که پس از زنده شدن به این جهان بازگشته و بیست سال زندگی نموده، ازدواج کرده و صاحب فرزند شده است:

زنده شد و بیست سال زندگی کرد

از خدمت امام صادق علیه السلام پرسیدند: آیا در میان کسانی که حضرت عیسی علیه السلام زنده کرده، افرادی بوده‌اند که مدتی بمانند و غذا بخورند و ازدواج کنند و صاحب فرزند شوند؟
فرمود: آری. حضرت عیسی دوستی داشت که گاه و بیگاه به او سر می‌زد و بر او وارد می‌شد، مدتی او را ندیده بود، یک روز طبق مرسوم به سراغ او رفت، مادرش بیرون آمد، حضرت عیسی از او در مورد پسرش جویا شد، مادر گفت پسر مرده است.

فرمود: آیا دوست داری پسر را ببینی؟

گفت: آری.

فرمود: فردا می‌آیم و او را به اذن خدا زنده می‌کنم.

روز بعد حضرت عیسی آمد و به همراه مادر دوستش به کنار

قبر او رفتند. حضرت عیسی در کنار قبر ایستاد و دست بر دعا

برافراشت و قبر شکافته شد و آن مرد از قبر بیرون آمد.

چون مادر پسرش را دید او را در آغوش کشید و مدّتی گریه سر دادند.

حضرت عیسیٰ علیه السلام چون این حال دید بر آنها رحم آورد و فرمود: آیا دوست داری که زنده بمانی و با مادرت زندگی کنی؟

گفت: آیا با مهلت و روزی و زندگی یا بدون آنها؟
فرمود: آری، با روزی و زندگی و مهلت. مدّت بیست سال زنده می‌مانی، ازدواج می‌کنی و صاحب فرزند می‌شوی.
گفت: بلی می‌مانم.

حضرت عیسیٰ علیه السلام او را به مادرش تحویل داد، او مدّت بیست سال زنده ماند و ازدواج کرد و صاحب فرزند شد.^(۱)

﴿ قصه اصحاب کهف، نمونه‌ای دیگر ﴾

«وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَسْأَلُوا بَيْنَهُمْ، قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ، قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ، قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ...».

«اینچنین آنان را برانگیختیم تا از یکدیگر پرسند. یکی از آنها گفت چقدر درنگ کرده‌اید؟ گفتند: یک روز یا قسمتی از یک روز. گفتند: پروردگارتان داناتر است که چقدر درنگ کرده‌اید...» (۱).

این آیه در مورد اصحاب کهف است که مدت ۳۰۹ سال در غاری خوابیدند و بعد از ۳۰۹ سال از خواب عمیق دیده گشودند و یکی از آنها برای خرید طعام به شهر در آمد و از

سنگه‌ای که در دست او بود رازشان فاش گردید.
قرآن کریم سوره‌ای را به داستان اصحاب کهف اختصاص داده است.

اصحاب کهف هفت نفر از خداپرستانی بودند که از بت و بت پرستی بیزار بودند و در میان بت پرستان ایمان خود را پنهان می‌کردند تا پادشاه ستمگر از ایمان آنها مطلع شد و آنها را تهدید به مرگ کرد.

شب جمع شدند و در کار خود فکر کردند و تصمیم گرفتند از شهر بیرون روند. سپیدهٔ صبح ندیده بود که کاروان توحید از شهر هجرت کرد و در میان راه سگی نیز به دنبال آنها راه افتاد و حراستشان را به عهده گرفت.

کاروان خداپرستان به راه خود ادامه دادند تا به غاری در نزدیکی شهر رسیدند که در نزدیکی آن میوه‌هایی بود، از میوه‌ها استفاده کردند و چشمهٔ آبی بود که از آن نوشیدند، آنگاه برای رفع خستگی درون غار استراحت کردند. طولی نکشید که خواب گرانی بر آنها چیره شد و مدت ۳۰۹ سال تمام، در خواب بودند که ناخن و محاسنشان بلند شده بود و منظرهٔ وحشتناکی یافته بودند.

بعد از ۳۰۹ سال بیدار شدند و احساس گرسنگی عجیبی

کردند که متوجه تغییر قیافهٔ همدیگر نشدند.

یکی از آنها گفت: ساعت‌های متمادی در خواب بودیم.

دیگری گفت: یک روز خوابیده‌ایم.

سومی گفت: هنوز آفتاب غروب نکرده است، چند ساعت

بیشتر نخوابیده‌ایم.

چهارمی گفت: خدا بهتر می‌داند که چقدر خوابیده‌ایم. از

این بحث بگذرید و یکی از ما به شهر برود و طعامی تهیه کند

ولی باید خیلی احتیاط کند که کسی او را نشناسد.

یکی از آنها به سوی شهر رفت و قیافهٔ شهر را تغییر یافته

دید، تا به مغازه‌ای رفت و متاعی خرید. چون پول در آورد که

به فروشنده پردازد، فروشنده بانگ زد ای مردم بیائید این

شخص گنجی یافته است. (زیرا پادشاهی که سکه به نام او بود

سیصد سال پیش در گذشته بود).

سرانجام مردم از داستان آنها مطلع شدند. پادشاه آن روز که

مرد خداشناسی بود برای دیدن آنها به غار رفت و مردم شهر از

وضع مطلع شدند و گفتند: شاید خدا ما را از حال ایشان مطلع

ساخت تا بدانیم که وعدهٔ خدا و داستان رستاخیز حق است.

آنها که از سرگذشت خود مطلع شدند و فرزندان خود را

مرده یافتند و ارتباطشان را از خانواده‌های خود گسسته یافتند از

خدا خواستند که آنها را نیز به جوار رحمت خود منتقل سازد. و در یک چشم به هم زدن به صورت اجساد بیجان روی زمین افتادند.

داستان اصحاب کهف از شگفتیهای تاریخ است و خود گواه روشنی از قدرت بی‌نهایت حضرت احدیت و سند زنده‌ای بر امکان بازگشت انسان به این جهان است، اگر چه داستان آنها رجعت به معنای اصطلاحی نیست، زیرا آنها طبق تعبیر قرآن کریم در خواب بودند و «رجعت» بازگشت پس از مرگ است. ولی در برخی احادیث از آنها مرده تعبیر شده است، چنانکه امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«گروه بسیاری از مردگان به این جهان بازگشته‌اند که اصحاب کهف از آنهاست که مدت ۳۰۹ سال خداوند آنها را بمیراند و سپس آنها را در زمان قومی که رستاخیز را نمی‌پذیرفتند برانگیخت تا حجت بر آنها تمام شود»^(۱).

﴿ زنده شدن اولاد حضرت ایوب علیه السلام ﴾

«وَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَ ذِكْرِي
لِأُولِي الْأَلْبَابِ».

«و خانواده‌اش را به او بخشیدیم، و همانند آنها را
بر آنان افزودیم، تا رحمتی از سوی ما باشد و
تذکری برای اندیشمندان».

حضرت ایوب علیه السلام که در طول دهها قرن مثل اعلی و اسوه
بی نظیر صبر و شکیبائی است، داستان تلخ و شنیدنی دارد و ما
در این کتاب بخشی از سرگذشت آن حضرت که ارتباطی با
رجعت و بازگشت به دنیا پس از مرگ دارد را یاد آور می شویم:
حضرت ایوب علیه السلام از جهت مال و منال، ثروت و مقام،
محبوبیت در میان خلق، خدم و حشم، باغ و بستان، از
ثروتمندان انگشت شمار جهان بود که ۵۰۰ برده مسئول

حراست و حفاظت از گاوهای شخم زن او بود.^(۱)
 او را هفت پسر و هفت دختر بود و از هر جهت در آسایش
 و آرامش بود و شب و روزش را به ستایش پروردگار
 می‌گذشت.

روزی شیطان به پیشگاه حضرت احدیت عرضه داشت،
 سپاس و ستایش حضرت ایوب از این جهت است که همه
 نعمتها را بر او تکمیل کرده‌ای اگر این مال و منال و ثروت
 و اولاد را از او بگیری هرگز زبان به شکر و ستایش باز نمی‌کند.
 خداوند فرمود: اختیار ثروت و اولاد او را به تو سپردم هرچه
 خواهی انجام بده.

شیطان، اعوان و انصارش را جمع کرده، همه مزارع
 و بستانهای او را آتش زد و سقف خانه‌اش را بر سر اولادش
 خراب کرد، حضرت ایوب شکیبائی و صبر را پیشه ساخت و
 شب و روز خود را چون گذشته، به ستایش حضرت پروردگار
 سپری نمود.

روزی شیطان گفت: خدایا! اگر نعمت سلامتی و تندرستی را
 از او بگیری، دیگر شکر و سپاس نمی‌گوید.
 خدای تبارک و تعالی برای اینکه مقام والای حضرت ایوب

۱ - کشف: ج ۳، ص ۱۳۱ / بحارالانوار: ج ۱۲، ص ۳۵۶.

آشکار شود، فرمود:

تو را بر جان او نیز مسلط ساختم، هر چه خواهی انجام بده ولی هرگز به قلب او راه نیابی، که مالال از ایمان و عرفان است. شیطان شب و روز به آزار او پرداخت و او را بیمار و رنجور ساخت ولی او هرگز زبان به شکایت نگشود و تمام اوقات شبانه روزی به سپاس و ستایش حق تعالی پرداخت.

هفت سال تمام بدین منوال گذشت و حضرت ایوب رفع این گرفتاریها را از خدا نخواست، تا بعضی ها زبان به شماتت گشودند و گفتند: ای ایوب نمی دانیم میان تو و خدا چه گناهی پوشیده است که خداوند این چنین تو را مبتلا ساخته است؟!

حضرت ایوب دستها را به سوی خدا برافراشت و عرضه داشت «بار خدایا، بدحالی و مشکلات به من روی آورده؛ و تو مهربان ترین مهربانانی»^(۱). (اینجا حضرت ایوب رفع گرفتاری را به صراحت از خدا نخواست، ولی همین مقدار به گرفتاری خود اشاره کرد)، خداوند حاجتش را برآورد، سلامتی و اولادش را به او بازگردانید و به تعداد آنها از دیگر اولادش که قبلاً به اجل طبیعی در گذشته بودند به او باز گردانید.^(۲)

۱ - سوره انبیاء: آیه ۸۳.

۲ - بحارالانوار: ج ۱۲، ص ۳۴۲ - ۳۷۲ / المیزان: ج ۱۷، ص ۲۱۲ - ۲۱۵.

ارتباط داستان حضرت ایوب با مسئله رجعت اینست که مطابق روایات اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام، خداوند فرزندان او را زنده کرد و به او عطا فرمود.

امام صادق علیه السلام فرمود:

خداوند فرزندان حضرت ایوب را که در این حادثه از بین رفته بودند زنده و نیز فرزندان دیگرش را که قبلاً با اجل طبیعی از دنیا رفته بودند زنده ساخت. (۱)

نقل شده که در ایام ابتلا، روزی همسرش به او گفت:

چرا از خدا نمی خواهی که این گرفتاری را از تو رفع کند؟

فرمود: دوران آسایش و تندرستی ما چقدر شد؟

گفت: هشتاد سال.

فرمود: از خدا حیا می کنم که از او رفع بلا را بخواهم، در

صورتی که هنوز دوران بلای ما به مقدار دوران آسایش نشده

است. (۲)

و اگر مسئله شماتت پیش نمی آمد، شاید هرگز دست به دعا

برای خویشتن نمی گشود.

۱ - المیزان: ج ۱۷، ص ۲۱۵ و ج ۱۴، ص ۳۱۸ / بحارالانوار: ج ۱۲، ص ۳۴۶.

۲ - کشف: ج ۳، ص ۱۳۱.

نکته قابل توجه:

«در مورد کیفیت ابتلای حضرت ایوب معروف است که بدنش آنچنان رنجور شد که مردم از او دوری گزیدند، در بدنش کرم به وجود آمد و قیافه‌اش تغییر یافت و مردم را از میان خود بیرون کردند ولی در این رابطه روایتی از امام باقر علیه السلام رسیده که روشن می‌کند همه آنها دروغ بوده و واقعیتی نداشته است.

امام باقر علیه السلام فرمود:

«پس از آنهمه گرفتاری و بیماری، هرگز بدن حضرت ایوب بوی متعفن نداشت، چهره‌اش زشت نشد، حتی یک قطره چرک از بدنش خارج نشد، هرگز صورت و قیافه‌اش کسی را از او دور نساخت و در بدنش کرمی به وجود نیامد، خداوند با پیامبرانش و اولیاء خود همواره چنین می‌کند»^(۱).

۱ - بحارالانوار: ج ۱۲، ص ۳۴۸ / تفسیر صافی: ج ۴، ص ۳۰۳.

بازگشت ائمه علیهم السلام به دنیا

در

ادعیه و زیارات

﴿ زیارت جامعه کبیره ﴾

در کتب ادعیه از جمله، کتاب شریف بحار الانوار^(۱) و مفاتیح الجنان برای اهل بیت علیهم السلام زیارتی معروف به زیارت جامعه کبیره نقل شده که در فضیلت آن، همین اندازه کافی است که وجود مبارک حضرت ولی عصر علیه السلام به سید احمد بن سید هاشم موسوی رشتی (تاجر ساکن رشت) به خواندن زیارت جامعه تأکید فرموده‌اند.

در فرازی از این زیارت آمده است:

﴿ ... مُؤْمِنٌ بِإِيَابِكُمْ مُصَدِّقٌ بِرِجْعَتِكُمْ ... ﴾

به شما ایمان دارم، باگشت شما را باور دارم، بازگشت شما را [به این دنیا] تصدیق می‌کنم، امر شما را انتظار می‌کشم، دولت شما را چشم به راهم.

﴿ ... وَرَأْيِي لَكُمْ تَبِعٌ، وَنُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ، حَتَّى يُخَيِّرَ ﴾

اللَّهُ تَعَالَى دِينَهُ بِكُمْ وَ يَرُدُّكُمْ فِي أَيَّامِهِ وَيُظْهِرُكُمْ
لِعَدْلِهِ وَيُمَكِّنْكُمْ فِي أَرْضِهِ ... ﴿

رای من تابع شماست، نصرت من برای شما مهیاست، تا
روزی که خداوند به وسیله شما دینش را احیا کند، و شما را در
این روزگار برگرداند، شما را برای پیاده کردن عدالت آشکار
سازد و شما را فرمانروای زمین گرداند.

﴿ ... وَ جَعَلَنِي مِمَّنْ يَقْتَضُ اثَارَكُمْ وَ يَسْلُكُ سَبِيلَكُمْ
وَ يَهْتَدِي بِهُدْيِكُمْ وَ يُخَشِرُ فِي زُمَرَتِكُمْ وَ يَكُرُّ فِي
رَجْعَتِكُمْ وَ يُمَلِّكُ فِي دَوْلَتِكُمْ وَ يُشَرِّفُ فِي عَافِيَتِكُمْ وَ
يُمَكِّنُ فِي أَيَّامِكُمْ وَ تَقَرُّ عَيْنُهُ غَدَاً بِرُؤْيَتِكُمْ ... ﴿

خداوند مرا از کسانی قرار دهد که از راه شما پیروی
می کنند، و گام در جای پای شما می گذارند، و از مشعل هدایت
شما هدایت می یابند، و در زمره شما محشور می شوند، و در
بازگشت شما باز می گردند، و در دولت شما نصیبی دارند، و در
پرتو دولت امن و سالم شما فضیلت یابند، و در روزگار اقتدار
شما نیرو گیرند، و در خاتمه دیدگان شان با دیدار جمال شما
روشن گردد.

﴿ زیارت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم ﴾

در فرازی از زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آمده است:

﴿ إِنِّي لِمِنَ الْفَائِلِينَ بِفَضْلِكُمْ، مُقَرَّرٌ بِرِجْعَتِكُمْ، لَا أَنْكِرُ لِلَّهِ
قُدْرَةً وَلَا أَزْعَمُ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ﴾

من به مقام والای شما معتقدم، به بازگشت شما [به این دنیا] باور دارم، قدرت خدا را انکار نمی‌کنم و جز مشیت حضرت پروردگار چیزی اراده نمی‌کنم.^(۱)

﴿ زیارت ابا عبدالله الحسین علیه السلام ﴾

در فرازی از زیارت امام حسین علیه السلام، از امام صادق علیه السلام چنین روایت شده است:

﴿ ... فَقَلْبِي لَكُمْ مُسَلِّمٌ، وَأَمْرِي لَكُمْ مُتَّبِعٌ، وَنُصْرَتِي
لَكُمْ مُعَدَّةٌ، حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ لِدِينِهِ،
وَ يَبْعَثَكُمْ، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا مَعَ عَدُوِّكُمْ، إِنِّي مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ بِرِجْعَتِكُمْ، لَا أَنْكِرُ لِلَّهِ قُدْرَةً، وَلَا أَكْذِبُ لَهُ
مَشِيئَةً، وَلَا أَزْعَمُ أَنْ مَا شَاءَ لَا يَكُونُ ... ﴾

قلب من تسلیم فرمان شماست، اراده من تابع اراده شماست،

۱ - بحارالانوار: ج ۱۰۰، ص ۱۸۹ / الزام الناصب: ج ۲، ص ۳۵۸.

نیروهای من آماده نصرت شماست، تا خداوندی که بهترین داورهاست فرمان دهد و شما برانگیخته شوید. امروز من با شمایم، حتماً با شما هستم. نه با دشمنان شما. من به بازگشت شما باور دارم، هرگز قدرت خدا را انکار نمی‌کنم، مشیت خدا را تکذیب نمی‌کنم و هرگز من نمی‌گویم که مشیت خدا عملی نمی‌شود»^(۱).

و در فرازی دیگر از زیارت امام حسین علیه السلام که مخصوص روز سوّم شعبان است چنین آمده است:

﴿ ... الْمَمْدُودُ بِالنُّصْرَةِ يَوْمَ الْكُرَّةِ ... ﴾

یاری شده با نصرت الهی در روز رجعت.^(۲)

﴿ زیارت وارث ﴾

در فرازی از زیارت مشهور وارث که از امام صادق علیه السلام وارد شده است، چنین می‌خوانیم:

﴿ وَأَشْهَدُ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ وَآبِيَائِهِ وَرُسُلَهُ، أَنِّي بِكُمْ

مُؤْمِنٌ وَبِإِيَابِكُمْ مُوقِنٌ ﴾

خدا و فرشتگان و پیامبران را گواه می‌گیرم که من به شما

۱ - بحارالانوار: ج ۱۰۱، ص ۱۶۹.

۲ - بحارالانوار: ج ۱۰۱، ص ۲۴۷ و ج ۵۳، ص ۹۴ / الزام الناصب: ج ۲، ص ۳۵۷.

ایمان دارم و بازگشت شما را یقین دارم»^(۱)

﴿ زیارت اربعین ﴾

در فرازی از زیارت اربعین که صفوان از امام صادق علیه السلام روایت کرده است، چنین می خوانیم:

﴿ وَأَشْهَدُ أَنِّي بِكُمْ مُؤْمِنٌ وَبِإِيَابِكُمْ مُوقِنٌ ﴾

من گواهی می دهم که به شما ایمان آورده ام و به بازگشت شما یقین دارم.^(۲)

﴿ زیارت حضرت ابوالفضل علیه السلام ﴾

در فرازی از زیارت قمر منیر بنی هاشم حضرت ابوالفضل علیه السلام که از امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده، چنین آمده است:

﴿ إِنِّي بِكُمْ وَبِإِيَابِكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ، وَبِمَنْ خَالَفَكُمْ وَ

قَتَلَكُمْ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴾

من به شما و بازگشت شما باور دارم و به کسانی که با شما مخالفت ورزیدند و شما را به قتل رسانیدند از کافران می باشم.^(۳)

۱ - بحارالانوار: ج ۱۰۱، ص ۲۰۰ و ج ۵۳، ص ۹۴.

۲ - بحارالانوار: ج ۱۰۱، ص ۳۳۲.

۳ - بحارالانوار: ج ۱۰۱، ص ۲۱۸ و ۲۷۷.

﴿ زیارت حضرت بقیة الله ارواحنا فداء ﴾

در فرازی از زیارت حضرت ولی عصر (عج) در روز نیمه شعبان چنین آمده است:

﴿ فَإِنْ أَدْرَكْتَنِي الْمَوْتُ قَبْلَ ظُهُورِكَ، فَإِنِّي أَتَوَسَّلُ بِكَ وَبِأَبَائِكَ الطَّاهِرِينَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى، وَ أَسْأَلُهُ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ أَنْ يَجْعَلَ لِي كَرَّةً فِي ظُهُورِكَ وَ رَجْعَةً فِي أَيَّامِكَ، لِأَبْلُغَ مِنْ طَاعَتِكَ مُرَادِي وَ أَشْفِي مِنْ أَعْدَائِكَ قُوَادِي ﴾

اگر پیش از ظهور تو مرگ، مرا دریابد، به وسیله تو و پدران بزرگوارت به خدای تبارک و تعالی متوسل می شوم و از او می خواهم که به محمد و آل محمد صلوات بفرستد، و برای من بازگشتی در ظهور تو و رجعتی در روزگار تو قرار دهد، تا به مقصود خود در زمینه اطاعت تو نائل شوم و دلم از دشمنان تو خنک شود. (۱)

و در فرازی از زیارت مخصوص سرداب مقدس آمده است:

﴿ وَإِنْ خَالَ بَيْنِي وَبَيْنَ لِقَائِهِ الْمَوْتُ الَّذِي جَعَلْتَهُ عَلَيَّ عِبَادِكَ حَتْمًا، وَأَقْدَرْتَ بِهِ عَلَيَّ خَلِيقَتِكَ رَغْمًا، فَأَبْعَثْنِي

عِنْدَ خُرُوجِهِ، ظَاهِرًا مِنْ حُفْرَتِي، مُؤْتَزِرًا كَفَنِي، حَتَّى
أُجَاهِدَ بَيْنَ يَدَيْهِ فِي الصَّفِّ الَّذِي أَتَيْتَ عَلَيَّ أَهْلِي فِي
كِتَابِكَ، فَقُلْتَ - كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوعٌ - ﴿(۱)﴾

اگر مرگی که برای بندگان مقدر نموده‌ای، و دماغ
مخلوقات را با آن به خاک مالیده‌ای، بین من و آن روزگار
مبارک فاصله شود، پس مرا به هنگام ظهور او در حالی که از
قبرم بیرون آمده، کفنم را به خود پیچیده‌ام، ظاهر ساز، تا در
برابر او شمشیر بزنم و در صفی قرار بگیرم که در قرآن اهل آن
صف را ستوده‌ای و فرموده‌ای: - گوئی سد آهنین هستند - ﴿(۲)﴾.

و در فرازی از زیارت دیگری که مخصوص سرداب مقدس
است، چنین می‌خوانیم:

﴿ وَ اخْضُرْنِي مَعَهُ لِبَيْعَتِهِ، وَ تَأْكِيدِ عَقْدِهِ، بَيْنَ الرُّكْنِ وَ
الْمَقَامِ، عِنْدَ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، وَ وَفَّقْنِي يَا رَبِّ لِالْقِيَامِ
بِطَاعَتِهِ وَ الْمَشْوَى فِي خِدْمَتِهِ، وَ الْمَكْتُوبِ فِي دَوْلَتِهِ، وَ
اجْتِنَابِ مَعْصِيَتِهِ، فَإِنْ تَوَفَّيْتَنِي اللَّهُمَّ قَبْلَ ذَلِكَ،
فَاَجْعَلْنِي يَا رَبِّ فِيمَنْ يَكْرُؤُ فِي رَجْعَتِهِ، وَ يَمْلِكُ فِي

۱ - سوره صف: آیه ۴.

۲ - بحار الانوار: ج ۱۰۲، ص ۱۰۳.

دَوْلَتِهِ، وَ يَتَمَكَّنُ فِي أَيَّامِهِ، وَ يَسْتَنْظِلُ تَحْتَ أَعْلَامِهِ،
وَ يَحْشُرُ فِي زُمْرَتِهِ، وَ تَقْرَأُ عَيْنُهُ بِرُؤْيَتِهِ، بِفَضْلِكَ وَ
إِحْسَانِكَ وَ كَرَمِكَ وَ اِمْتِنَانِكَ، إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿

خداوندا! مرا در مسجدالحرام و در میان رکن و مقام در
مراسم پرشکوه بیعت او حاضر کن تا با او پیمان ببندم و مرا
موفق کن تا از او اطاعت کنم و در میان خدمتگزارانش قرار
بگیرم و در حکومت حق‌ه‌اش اقامت نمایم و از نافرمانی‌اش
دوری‌گزینم. خدایا، اگر پیش از ظهور او مرا میراندی، پس مرا
از کسانی قرار بده که به هنگام ظهور او رجعت می‌کند و در
دولت او مسئولیت می‌پذیرد و در روزگار او نیرو می‌یابد و در
زیر سایه پرچمش قرار می‌گیرد و در زمره او محشور می‌شود
و دیدگانش با دیدار آن جمال الهی روشن می‌گردد. به فضل
و کرم و منت و احسانت، که تو صاحب فضل بزرگی. ^(۱)

و در یکی از فقرات زیارت سرداب مقدس آمده است:

﴿ اللَّهُمَّ ارِنَا وَجْهَ وَلِيِّكَ الْمَيْمُونِ فِي حَيَاتِنَا وَ بَعْدَ
الْمُنُونِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَدِينُ لَكَ بِالرَّجْعَةِ بَيْنَ يَدَيْ
صَاحِبِ هَذِهِ الْبُقْعَةِ ﴾

خداوندا، سیمای تابناک حجّت و ولیّت را در این جهان

و در آن سرای به ما بنما. خداوندا، من به رجعت در برابر صاحب این بقعه شریفه ایمان دارم». (۱)

﴿ زیارت آل یاسین ﴾

در فرازی از این زیارت آمده است:

﴿ وَأَنَّ رَجَعْتَكُمْ حَقٌّ لَا رَيْبَ فِيهَا، يَوْمَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا
إِيمَانُهَا، لَمْ تَكُنْ أَمَّتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا
خَيْرًا ﴾

من گواهی می‌دهم که رجعت شما حق است، تردیدی در آن نیست. در آن روز است که دیگر کسی را ایمان آوردن سودی نمی‌بخشد، اگر قبلاً ایمان نیاورده باشد، یا در ایمانش خیری به دست نیاورده باشد». (۲)

﴿ زیارت رجبیه ﴾

زیارتی مخصوص ماه رجب توسط «حسین بن روح نوبختی» سومین سفیر حضرت بقیة الله روحی فداه تعلیم شده که در تمام مشاهده مشرفه با آن زیارت می‌شود، در یکی از فرازهای آن آمده است:

۱ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۹۵.

۲ - بحارالانوار: ج ۱۰۲، ص ۸۲ و ۹۴.

﴿ حَتَّى الْعُودَةِ إِلَى حَضْرَتِكُمْ وَالْفُوزَ فِي كَرَّتِكُمْ ﴾

تا در رجعت شما به حضور شما بازگردیم و از درک حضور شما سعادت‌مند شویم. (۱)

﴿ زیارت وداع ﴾

در یکی از فرازهای زیارت وداع امام حسین علیه السلام که از امام صادق علیه السلام روایت شده چنین آمده است:

﴿ اَللّٰهُمَّ اِنْعِثْهُ مَقَامًا مَّحْمُودًا، تَنْصُرُ بِهِ دِيْنَكَ، وَ
تَقْتُلُ بِهِ عَدُوَّكَ، وَ تُبَيِّرُ بِهِ مَنْ نَصَبَ حَرْبًا لِآلِ مُحَمَّدٍ،
فَاِنَّكَ وَعَدْتَّ ذٰلِكَ، وَ اَنْتَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ﴾

خداوندا! او را در جایگاه پسندیده‌ای برانگیز، که به وسیله او دینت را یاری کنی، به دست او دشمنت را بکشی، به توسط او هر کسی که با آل محمد علیهم السلام دشمنی کند ریشه کن نمائی. که تو او را چنین وعده کرده‌ای، حاشا تو هرگز خلف وعده نمی‌کنی. (۲)

۱ - بحارالانوار: ج ۵۳، ص ۹۴.

۲ - کافی: ج ۴، ص ۵۷۴.

﴿ دعای عهد ﴾

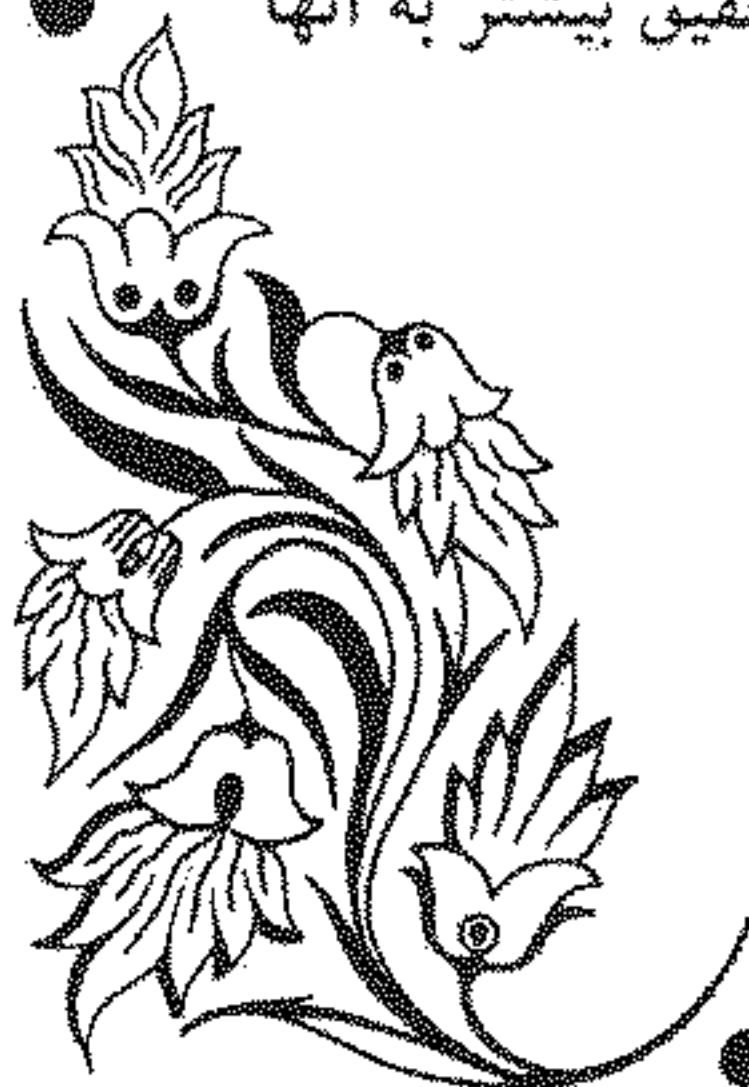
امام صادق علیه السلام دعائی به نام دعای عهد تعلیم فرموده، که هر کس آن را در زمان غیبت چهل روز صبح بخواند از یاران حضرت بقیة الله روحی فداه می شود، و اگر پیش از ظهور از دنیا برود خداوند او را به هنگام ظهور زنده می کند و باز می گرداند. در فرازی از این دعا چنین آمده است:

﴿ ... اَللّٰهُمَّ اِنْ خَالَ بَيْنِيْ وَ بَيْنَهُ الْمَوْتُ الَّذِيْ جَعَلْتَهُ عَلٰى عِبَادِكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا، فَاَخْرِجْنِيْ مِنْ قَبْرِىْ، مُؤْتِرًا كَفْنِيْ، شَاهِرًا سَيْفِيْ، مُجَرِّدًا قَنَاتِيْ، مُلَيِّبًا دَعْوَةَ الدَّاعِيْ، فِي الْخَاضِرِ وَالْبَادِي ... ﴾

خدایا، اگر مرگی که بر همه بندگانت قطعی و مسلم کرده ای، میان من و ظهور مولایم جدائی بیندازد، با قدرت بی نهایت مرا از قبر بیرون بیاور، در حالی که کفنم را به خودم پیچیده، شمشیرم را از غلاف در آورده، نیزه ام را به دست گرفته، دعوت دعوتگری را که در شهر و صحرا بانگ بر می آورد لیتک بگویم.^(۱)

خداوند سبحان در قرآن کریم نمونه‌هایی بسیار
و شواهدی محکم، برای اثبات وجود رجعت
(بازگشت به دنیا) بیان فرموده است.

از آنجا که تفسیر و بیان موارد آیات مربوط به
رجعت بسیار زیاد می‌باشد و در موضوع کتاب حاضر
و هدف ما نبوده است، فقط به صورت فهرست برای
علاقمندان، آیات همراه با مآخذ تفسیری آنها بیان
می‌گردد، عزیزان می‌توانند برای تحقیق بیشتر به آنها
مراجعه فرمایند.

﴿ فهرست آيات مربوط به رجعت ﴾

- الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ ..... بقرة: ٣ (١)
- وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ..... آل عمران: ٨١ (٢)
- أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ وَ لَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ..... آل عمران: ٨٣ (٣)
- وَلَيْسَ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مِتُّمْ لَمَغْفِرَةً مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةً ..... آل عمران: ١٥٧ (٤)
- كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ..... آل عمران: ١٨٥ (٥)
- وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لِيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ..... نساء: ١٥٩ (٦)
- ... اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ..... مائدة: ٢٠ (٧)

١ - الزام الناصب: ٢/٣٤٠.

٢ - تفسير عياشي: ١/١٨١ - تفسير برهان: ١/٢٩٥ - بحار: ٥٣/٤١ و ٥٠ و ٦١.

٣ - تفسير عياشي: ١/١٨٣ - بحار: ٥٣/٥٠ - تفسير نورالثقلين: ١/٣٦٢.

٤ - تفسير عياشي: ١/١٨٣ - نورالثقلين: ١/٣٦٢ - بحار: ٥٣/٥٠.

٥ - بحار: ٥٣/٧١ - تفسير صافي: ١/٣٧٤.

٦ - تفسير صافي: ١/٤٨٠ - مجمع البيان: ٣/١٣٧.

٧ - الزام الناصب: ٢/٣٣٠ - بحار: ٥٣/٤٦.

- يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ ... انعام: ۵۸ (۱)
- وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَ... اعراف: ۹۶ (۲)
- إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَ الْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ... اعراف: ۱۲۸ (۳)
- وَمِنْ قَوْمِ مُوسَىٰ أُمَّةٌ يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ... اعراف: ۱۵۹ (۴)
- هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ... توبه: ۳۳ (۵)
- إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ ... توبه: ۱۱۱ (۶)
- بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ ... يونس: ۳۹ (۷)
- وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ ... يونس: ۵۴ (۸)
- وَلَئِنْ أَخْرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَىٰ أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ ... هود: ۸ (۹)
- مُسْوَمَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ وَ مَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بَعِيدٍ ... هود: ۸۳ (۱۰)

۱ - نورالثقلین: ۷۸۲/۱ - تفسیر صافی: ۱۷۳/۲ .

۲ - بحار: ۶۳/۵۳ .

۳ - تفسیر برهان: ۲۷/۲ - نورالثقلین: ۵۷/۲ - الزام الناصب: ۳۳۱/۲ .

۴ - مجمع البیان: ۴۸۹/۴ .

۵ - بحار: ۶۴/۵۳ - تفسیر برهان: ۱۲۱/۲ .

۶ - نورالثقلین: ۲۷۲/۲ - تفسیر برهان: ۱۶۳/۲ - مجمع البیان: ۷۶/۵ .

۷ - تفسیر برهان: ۱۸۶/۲ - بحار: ۵۱/۵۳ - الزام الناصب: ۳۴۴/۲ .

۸ - تفسیر صافی: ۴۰۶/۲ - الزام الناصب: ۳۴۴/۲ - بحار: ۵۱/۵۳ .

۹ - غیبت نعمانی: ۲۴۱ - تفسیر صافی: ۴۲۳/۲ - تفسیر برهان: ۲۰۹/۲ .

۱۰ - بحار: ۸۴/۵۳ .

- .... وَ ذَكَرَهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ..... ابراهيم: ۵ (۱)
- رَبَّنَا يُودُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ..... حجر: ۲ (۲)
- قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ..... حجر ۳۶ - ۳۸ (۳)
- .... فَأَلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ..... نحل: ۲۲ (۴)
- وَ اقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى وَ عُدَا عَلَيْهِ ..... نحل: ۳۸ (۵)
- ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكِرَّةَ عَلَيْهِمْ وَ أَمَدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَ بَيِّنَةٍ وَ جَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ... اسراء: ۶ (۶)
- وَ مَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَ أَضَلُّ سَبِيلًا ..... اسراء: ۷۲ (۷)
- قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّى إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ ... مريم: ۷۵ (۸)
- وَ مَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا ..... طه: ۱۲۴ (۹)
- كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ..... انبياء: ۳۵ (۱۰)

۱ - تفسیر برهان: ۳۰۵/۲ - تفسیر صافی: ۸۰/۳ - المیزان: ۱۶/۱۲ .

۲ - بحار: ۶۴/۵۳ - تفسیر برهان: ۳۲۵/۲ .

۳ - تفسیر المیزان: ۱۶۶/۱۲ .

۴ - بحار: ۱۱۸/۵۳ - تفسیر عیاشی: ۲۵۷/۲ - تفسیر برهان: ۳۶۳/۲ .

۵ - الزام الناصب: ۳۴۶/۲ - نورالثقلین: ۵۴/۳ - تفسیر برهان: ۳۶۸/۲ .

۶ - روضه کافی: ۳/۲ - بحار: ۵۶/۵۱ و ۹۳/۵۳ - نورالثقلین: ۱۳۸/۳ .

۷ - بحار: ۶۷/۵۳ - الزام الناصب: ۳۴۶/۲ - تفسیر برهان: ۴۳۳/۲ .

۸ - بحار: ۸۹/۵۳ .

۹ - الزام الناصب: ۳۴۶/۲ - بحار: ۵۱/۵۳ .

۱۰ - بحار: ۶۶/۵۳ - نورالثقلین: ۴۲۹/۳ .

- و حَرَامٌ عَلَى قَرْبَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ..... انبیاء: ۹۵ (۱)
- و لَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِن بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ. انبیاء: ۱۰۵ (۲)
- حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ..... مؤمنون: ۷۷ (۳)
- وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ... نور: ۵۵ (۴)
- إِن نَّشَأ نُنَزِّلُ عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَاضِعِينَ..... شعراء: ۴ (۵)
- وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ..... نمل: ۸۲ (۶)
- وَ يَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بِ آيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ..... نمل: ۸۳ (۷)
- ... سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ..... نمل: ۹۳ (۸)
- و تُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُّوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ..... قصص: ۵ (۹)
- أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعَدًّا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ..... قصص: ۶۱ (۱۰)

۱ - تفسیر برهان: ۷۱/۳ - نورالثقلین: ۴۵۸/۳ - بحار: ۶۱/۵۳.

۲ - الزام الناصب: ۳۲۵/۲ - بحار: ۱۰۲/۵۳.

۳ - بحار: ۶۴/۵۳ - نورالثقلین: ۵۵۰/۳ - المیزان: ۵۴/۱۵.

۴ - مجمع البیان: ۱۵۲/۷ - الايقاظ: ۷۴.

۵ - بحار: ۱۰۹/۵۳ - تفسیر برهان: ۱۸۰/۳.

۶ - بحار: ۲۴۲/۳۹ - نورالثقلین: ۹۸/۴ - مجمع البیان: ۲۳۴/۷.

۷ - المیزان: ۴۳۶/۱۵ - بحار: ۵۱/۵۳ - نورالثقلین: ۱۰۰/۴.

۸ - تفسیر صافی: ۷۹/۴ - بحار: ۵۳/۵۳ - نورالثقلین: ۱۰۶/۴.

۹ - نورالثقلین: ۱۱۰/۴ - معانی الاخبار: ۷۹ - تفسیر صافی: ۸۰/۴.

۱۰ - الزام الناصب: ۳۴۷/۲ - بحار: ۷۶/۵۳ - تفسیر برهان: ۲۳۴/۳.

- إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ إِلَىٰ مَعَادٍ ..... قصص: ۸۵ (۱)
- وَلَنذِيقَهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ..... سجده: ۲۱ (۲)
- قُلْ يَوْمَ الْقِيَامِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ..... سجده: ۲۹ (۳)
- وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ..... سبأ: ۲۸ (۴)
- قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ..... يس: ۵۲ (۵)
- قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا آتَيْنَاكَ آتِنَا آتَيْنَا فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا ..... غافر: ۱۱ (۶)
- إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالدِّينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ..... غافر: ۵۱ (۷)
- وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ ..... غافر: ۸۱ (۸)
- .... وَ تَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّن سَبِيلٍ ..... شوری: ۴۴ (۹)
- فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ..... دخان: ۱۰ (۱۰)

۱ - بحار: ۵۳ / ص ۴۶ و ۵۶ و ج ۸۷ / ۹۳ - المیزان: ۹۸ / ۱۶ - نورالثقلین: ۱۴۴ / ۴ .

۲ - مجمع البیان: ۳۳۲ / ۸ - المیزان: ۲۸۶ / ۱۶ - تفسیر صافی: ۱۵۸ / ۴ .

۳ - نورالثقلین: ۲۳۳ / ۴ - تفسیر صافی: ۱۶۰ / ۴ .

۴ - تفسیر برهان: ۲۴۰ / ۳ - بحار: ۱۱۳ / ۵۳ و ۴۲ / ۵۳ .

۵ - بحار: ۸۹ / ۵۳ - الزام الناصب: ۳۴۸ / ۲ - نورالثقلین: ۳۸۸ / ۴ - تفسیر برهان: ۱۲ / ۴ .

۶ - بحار: ۵۶ / ۵۳ - نورالثقلین: ۵۱۳ / ۴ - الغدير: ۲۵۸ / ۲ - مجالس: ۱۳۰ .

۷ - الزام الناصب: ۳۳۸ / ۲ - بحار: ۶۵ / ۵۳ - نورالثقلین: ۵۲۶ / ۴ .

۸ - بحار: ۵۶ / ۵۳ - الزام الناصب: ۳۳۹ / ۲ .

۹ - تفسیر برهان: ۱۲۹ / ۴ - الايقاظ: ۹۳ .

۱۰ - بحار: ۵۷ / ۵۳ - نورالثقلین: ۶۲۷ / ۴ - الزام الناصب: ۳۵۰ / ۲ .

- و وَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَ وَضَعَتْهُ كُرْهًا ..... احقاف: ۱۵ (۱)
- قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا ..... جانیه: ۱۴ (۲)
- وَ اسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ ..... ق: ۴۱ و ۴۲ (۳)
- يَوْمَ تَشَقُّ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ ..... ق: ۴۴ (۴)
- يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ ..... ذاریات: ۱۳ و ۱۴ (۵)
- وَ فِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَ مَا تُوَعَّدُونَ ..... ذاریات: ۲۲ (۶)
- وَ إِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ..... طور: ۴۷ (۷)
- مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ..... قمر: ۸ (۸)
- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ..... متحنه: ۱۳ (۹)
- سَنَسِمْهُ عَلَى الْخُرْطُومِ ..... قلم: ۱۶ (۱۰)

۱ - بحار: ۱۰۲/۵۳ - الزام الناصب: ۳۳۹/۲ - نورالثقلین: ۱۱/۵.

۲ - تفسیر کبیر: ۲۶۲/۲۷ - الزام الناصب: ۳۵۰/۲.

۳ - بحار: ۶۵/۵۳ - الزام الناصب: ۳۵۰/۲ - نورالثقلین: ۱۱۹/۵.

۴ - بحار: ۵۸/۵۳ - الزام الناصب: ۳۵۰/۲ - نورالثقلین: ۱۱۹/۵.

۵ - الزام الناصب: ۳۵۱/۲ - تفسیر برهان: ۲۳۱/۴.

۶ - الزام الناصب: ۳۵۱/۲ - تفسیر برهان: ۲۳۲/۴ - نورالثقلین: ۱۲۴/۵.

۷ - بحار: ۱۰۳/۵۳ - نورالثقلین: ۱۴۳/۵ - الزام الناصب: ۳۵۱/۲.

۸ - تفسیر صافی: ۱۰۰/۵ - تفسیر برهان: ۲۶۰/۴.

۹ - بحار: ۶۰/۵۳ - تفسیر برهان: ۳۲۷/۴.

۱۰ - بحار: ۱۰۳/۵۳ - تفسیر برهان: ۳۷۱/۴ - تفسیر صافی: ۲۱۰/۵.

- تَخْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ..... معارج: ٤ (١)
- حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَيَسْتَعْجِلُونَ ..... حنّ: ٢٤ (٢)
- يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنْذِرْ ..... مدثر: ١ و ٢ (٣)
- نَذِيرًا لِلْبَشَرِ ..... مدثر: ٣٦ (٤)
- يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَزْوَاجًا ..... نبأ: ١٨ (٥)
- يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ تَتَّبَعَهَا الرَّادِفَةُ ..... نازعات: ٦ (٦)
- قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ..... نازعات: ١٢ (٧)
- ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ كَلَّا لَمَّا يَقِضْ مَا أَمَرَهُ ..... عبس: ٢٢ و ٢٣ (٨)
- إِنَّهُ عَلَىٰ رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ..... طارق: ٨ (٩)
- فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ أَمْهَلُهُمْ رُوَيْدًا ..... طارق: ١٧ (١٠)

- ١ - بحار: ١٠٤/٥٣ - الزام الناصب: ٣٥٣/٢ - تفسیر برهان: ٣٨٣/٤.
- ٢ - بحار: ٤٩/٥١ و ٨٩/٥٣ - تفسیر صافی: ٢٣٨/٥ - الايقاظ: ٩٦.
- ٣ - بحار: ١٠٣/٥٣ - الزام الناصب: ٣٥٣/٢ - نورالثقلین: ٤٥٣/٥.
- ٤ - بحار: ٤٢/٥٣ و ٦٤ - تفسیر برهان: ٣٩٩/٥ - تفسیر بصائر: ٤٢٦/٥٠.
- ٥ - بحار: ١٠٣/٥٣.
- ٦ - بحار: ١٠٦/٥٣ - تفسیر بصائر: ١٤٩/٥٠ - الايقاظ: ٣٨٢.
- ٧ - بحار: ٤٥/٥٣ - تفسیر برهان: ٤٢٥/٤ - الزام الناصب: ٣٥٤/٢.
- ٨ - بحار: ٩٩/٥٣ - الزام الناصب: ٣٥٤/٢ - نورالثقلین: ٥١٠/٥.
- ٩ - نورالثقلین: ٥٥٢/٥ - تفسیر برهان: ٤٤٩/٤ - تفسیر بصائر: ٣٥٥/٥٤.
- ١٠ - بحار: ٥٨/٥٣ - الزام الناصب: ٣٥٤/٢ - نورالثقلین: ٥٥٣/٥.

- وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا. وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا. وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا..... شمس: ۱ - ۴ (۱)
- قَدَّمَدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ بِذُنُوبِهِمْ فَسَوَّاهَا..... شمس: ۱۴ (۲)
- وَاللَّآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى..... ضحی: ۴ (۳)
- كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ. ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ..... نکات: ۳ و ۴ (۴)

-
- ۱ - تفسیر فرات: ۲۱۲ - تفسیر بصائر: ۹۳/۵۶ - الزام الناصب: ۳۴۰/۲.
- ۲ - الزام الناصب: ۳۵۵/۲ - بحار: ۱۲۰/۵۳ - تفسیر برهان: ۴۶۸/۴.
- ۳ - بحار: ۵۹/۵۳ - نورالقلین: ۵۹۴/۵ - تفسیر بصائر: ۵۱۷/۵۶.
- ۴ - بحار: ۱۰۷/۵۳ و ۱۲۰ - الزام الناصب: ۳۵۵/۲.

❖ فهرست منشورات مهدی یار ❖

نام کتاب	مؤلف
.....	.....
۱- داستانہایی از المة بقیع <small>ؑ</small>	قاسم میرخلف زاده
۲- داستانہایی از اذکار و ختم مجرب	علی میرخلف زاده
۳- داستانہایی از امام رضا <small>ؑ</small>	قاسم میرخلف زاده
۴- داستانہایی از امام کاظم و امام جواد <small>ؑ</small>	قاسم میرخلف زاده
۵- داستانہایی از انوار آسمانی	ر- یوسفی
۶- داستانہایی از بازگشت المة <small>ؑ</small> به این دنیا	سید عبد اللہ حسینی
۷- داستانہایی از بسم اللہ (ج ۱ و ۲)	قاسم میرخلف زاده
۸- داستانہایی از پدر و مادر	قاسم میرخلف زاده
۹- داستانہایی از پوشش و حجاب	علی میرخلف زاده
۱۰- داستانہایی از حضرت رقیہ <small>ؑ</small>	قاسم میرخلف زاده
۱۱- داستانہایی از حضرت زینب <small>ؑ</small>	قاسم میرخلف زاده
۱۲- داستانہایی از دنیا و آخرت	قاسم میرخلف زاده
۱۳- داستانہایی از زیارت عاشورا و تربت سید الشهداء <small>ؑ</small>	حیدر قنبری

- ۱۴ - داستانهایی از سوره حمد ..... علی میرخلف زاده
- ۱۵ - داستانهایی از صلوات بر محمد و آل محمد علیهم السلام ..... علی میرخلف زاده
- ۱۶ - داستانهایی از علماء ..... علیرضا خاتمی
- ۱۷ - داستانهایی از غیرت ..... سید طه موسوی هشتروندی
- ۱۸ - داستانهایی از مردان خدا ..... علی میرخلف زاده
- ۱۹ - داستانهایی از نماز اول وقت ..... علی میرخلف زاده
- ۲۰ - داستانهایی از نماز جماعت ..... علی میرخلف زاده
- ۲۱ - داستانهایی شیرین از نماز شب ..... سید عبدالله حسینی
- ۲۲ - راهنمای سعادت و خوشبختی ..... عبدالله صالحی
- ۲۳ - زبدة القصص پنندهای داستانی ..... علی میرخلف زاده
- ۲۴ - قصص التوابین یا داستانهایی از توبه کنندگان ..... علی میرخلف زاده
- ۲۵ - قصص الحسینیة یا داستانهایی از امام حسین علیه السلام ..... قاسم میرخلف زاده
- ۲۶ - قصص الدعاء، داستانهایی از دعا (ج ۱ و ۲) ..... قاسم میرخلف زاده
- ۲۷ - قصص الرسول یا داستانهایی از رسول خدا صلی الله علیه و آله ..... قاسم میرخلف زاده
- ۲۸ - قصص الصلاة، داستانهایی از نماز (ج ۱ و ۲) ..... قاسم میرخلف زاده
- ۲۹ - قصص الفاطمیة یا داستانهایی از حضرت زهرا علیها السلام ..... قاسم میرخلف زاده
- ۳۰ - قصص القرآن، داستانهایی از قرآن (ج ۱ و ۲) ..... قاسم میرخلف زاده
- ۳۱ - قصص الله، داستانهایی از خدا (ج ۱ و ۲) ..... قاسم میرخلف زاده
- ۳۲ - قصص امیرالمؤمنین یا داستانهایی از علی علیه السلام ..... قاسم میرخلف زاده
- ۳۳ - قصص الحجیة یا داستانهایی از امام زمان علیه السلام (۱) .. قاسم میرخلف زاده
- ۳۴ - کرامات الحجیة یا معجزاتی از حضرت مهدی علیه السلام (۲) ..... قاسم میرخلف زاده

- ۳۵- قصص الظهور، داستانهای از ظهور مهدی آل محمد علیهم السلام (۳) ..... قاسم میرخلف زاده
- ۳۶- کرامات الحسینیه، معجزات سید الشهداء علیه السلام (ج ۱ و ۲) .. علی میرخلف زاده
- ۳۷- کرامات الرضویه، معجزات امام رضا علیه السلام بعد از شهادت ... علی میرخلف زاده
- ۳۸- کرامات العباسیه، معجزات حضرت ابوالفضل علیه السلام ..... علی میرخلف زاده
- ۳۹- کرامات العلویه علیه السلام، داستانهای از ولادت ..... علی میرخلف زاده
- ۴۰- کرامات الفاطمیه، معجزات فاطمه زهرا علیها السلام بعد از شهادت . علی میرخلف زاده
- ۴۱- ملاقات جوانان با صاحب الزمان علیه السلام ..... عبدالرضا خرمی
- ۴۲- مسئله توبه ..... سید طه موسوی هشتروندی

علاقمندان می توانند با ارسال مبلغ هر کتاب، از طریق پُست به آدرس: «قم - صندوق پستی ۳۷۷۶/۳۷۱۸۵ انتشارات مهدی یار» یا با واریز کردن قیمت کتاب به حساب شماره ۴۳۶/۴ بانک ملت شعبه شهید فاطمی قم و ارسال فیش آن به آدرس فوق کتاب یا کتابهای مورد نظر خود را تهیه نمایند.

(البته لازم به یادآوری است قبلاً از موجود بودن کتاب و همچنین از قیمت آن، با تماس تلفنی اطلاع حاصل نمایید).

لطفاً آدرس خود را دقیق و خوانا برای ما ارسال فرمائید تا در

اسرع وقت کتابها به دستتان برسد، انشاء الله.

تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۴۴۸۵۲ و همراه ۰۹۱۱۲۵۱۱۳۹۲

﴿ منابع و مأخذ ﴾

- ۱- قرآن کریم
- ۲- نهج البلاغه
- ۳- رجعت، دولت کریمه خاندان وحی علیه السلام (محمد خادمی شیرازی)
- ۴- بحار الانوار ج ۶ و ۲۵ و ۳۹ و ۴۱ و ۵۳
- ۵- تفسیر نورالثقلین
- ۶- بیان الفرقان
- ۷- الايقاظ
- ۸- تفسیر مجمع البیان
- ۹- من لا یحضره الفقیه
- ۱۰- تفسیر برهان
- ۱۱- حق الیقین (علامه مجلسی علیه السلام)
- ۱۲- کامل الزیارات
- ۱۳- تفسیر فرات
- ۱۴- تفسیر المیزان
- ۱۵- ارشاد شیخ مفید
- ۱۶- الزام الناصب
- ۱۷- کمال الدین
- ۱۸- تفسیر قمی
- ۱۹- تأویل الآیات
- ۲۰- غیبت شیخ طوسی
- ۲۱- غیبت نعمانی
- ۲۲- منتخب الانوار
- ۲۳- کافی
- ۲۴- تفسیر عیاشی
- ۲۵- الملاحم و الفتن